

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 1-50 Din, polletno 10 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Ob polovici leta

Zelo hitro nam je minila prva polovica leta 1926. Ne more se reči, da nam je prinesla dosti dobrega. Kmetovalca tareta pomankanje denarja ter draginja in v večnem boju je z naravo, ki nam letos ne privoščiti toplote. Obrtnik ne more dobro in varno prodati izdelkov, delavec pa se trese za delo in zaslužek. Poročila o letini niso nepovoljna, a strašne ujme kvarijo poljedelcu nade. Jugoslovenska žitnica, Vojvodina, ima baš hudo povodenj.

Tudi politično nam minula polovica leta ni prinesla ničesar dobrega. Vlada se ne briga za malega človeka in še ni omilila davčnih bremen. Radikali izgubljajo dragoceni čas v silnih medsebojnih sporih, medtem pa radičevci uživajo ministrske fotelje, salonske vozove, visoke uradniške službe, drago plačane komisije, a za obljube, ki so jih svoječasno dajali kmetom, se ne zmenijo. Vprašanje cest je ostalo pozabljeno. Zato pa na Hrvatskem tisoči obračajo hrbet Radiću in preklinjajo dan, ko so mu pri volitvah izkazali zaupanje.

Dasi so torej spomini na minulo polovico leta za naše kmetstvo, obrtniško in delavsko ljudstvo sploh prav neprijetni, ne smemo obupavati. Vidi se pač, da se ne smemo zanašati na druge. Najbolj pa je bil nespameten tisti, ki je prišel na otročjo misel, da bodo hrvatski «seljaški» poslanci količkaj pomagali slovenskemu kmetu. Kako pa, saj ti siromaki za svoje volilce ne znajo ničesar doseči! Ta otročja misel je podobna tisti misli, ki je upala, da bo sovraštvo do Srbov rodilo kaj sadu za naše ljudstvo. To sovraštvo nas je samo teplo in uničilo vsak vpliv poslancev SKS.

Torej niti karta sovraštva, na katero je stavila za Slovence naša nesrečna SLS, niti karta otročjega zanašanja na Radića nista rodili blagoslova.

Nikogar ne sovražimo, ljubimo svojo državo, svoje brate in rojake, a v gospodarskih stvareh velja pravilo: *Zanašaj se nase!* Vsakdo ve, da sva dva poslanca SDS iz Slovenije za to malo število dosti dosegla. Reči morami, da sem na tisoče malih krivic odpravil, tisočem kruh preskrbel, a s celotnim uspehom nisem zadovoljen in dobro vem, česa je treba, da se razmere izboljšajo.

To se z malo močjo dveh poslancev dá težko doseči. Mi čutimo, da je naša politika v Beogradu pravilna ker smo znali ohraniti prosto roko proti napakam Beograda, a vendar vsakdo ve, kao smo udani državi in da

smo mi neomajen steber narodne in državne misli na zapadu Jugoslavije. Klerikalci so s svojo škofovsko politiko sejali in žanjejo samo sovraštvo. Nikoli nisem bil tako globoko prepričan o napačnosti politike SLS kakor danes pod vlado RR. Ne trdim, da je občna naša gospodarska kriza posledica državne politike, a kolikor nas pri tem pušča država na cedilu, je to direktna posledica grehov SLS.

Smer naša je prava in taktika tudi. Ko pa smo se povzpeli do načela «pomagaj si sam», se moramo iz tega samo učiti, da dvig-

nimo svoj vpliv v dobro začrtani smeri. Mesto dveh naših poslancev naj 20 poslancev tako dela, pa bi rad videl, kdo se nam bo mogel upreti.

Nauk samopomoči je: okrepimo organizacijo SDS, da ob volitvah pomnožimo vpliv edino prave naše politične smeri.

V tem delu, ki ga z neizčrpnim trudom vrši na tisoče naših prijateljev na deželi, je tudi naša «Domovina» važen činitelj. Od naročnika do naročnika, od bralca do bralca, od novega somišljenika do novega volilca SDS — tako se bo zgradila trdnjava one politične smeri, ki bo rešila Slovenijo propada.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Krvav spopad med policijo in Orjunaši v Ljubljani

V ponedeljek, ko se je v vsej državi slavil državni praznik Vidovdan, so v Ljubljano dospeli iz raznih krajev države Orjunaši, da se udeležijo razvitja prapora Orjuna Št. Peter-Vodmat. Pripeljali so se skupno, okrog tisoč po številu, iz Trbovelj, kjer so dopoldne slovesno odkrili spominsko ploščo onim Orjunašem, ki so padli pred dvema letoma v spopadu s komunisti.

V Ljubljani so Orjunaši priredili spreved po mestu, toda policija jim je z močnimi kordoni zaprla pot v središče mesta, ker se je bala, da bodo Orjunaši morda naskočili italijanski konzulat, četudi so bila dana jamstva, da se to ne bo zgodilo. Po dolgih brezuspešnih pogajanjih se je končno spreved umaknil. En sam oddelek Orjunašev je kmalu nato nenadno prikorakal po Prešernovi ulici. Policija je hitela nasproti, zaprla ulico in začela Orjunaše pretepati s pendreki (gumijastimi batinami). Kmalu nato so počili strelji iz

samokresov in razvila se je pravcata bitka kakor v vojni. Tekom kratkih minut je bilo od obeh strani oddanih blizu sto strelcev. Na obeh straneh je tekla kri. Ranjeni so bili trije stražniki, ki pa so izven nevarnosti, a istotako so nekateri Orjunaši dobili lažje poškodbe.

Bila pa je tudi ena slučajna smrtna žrtev. Ko je namreč začelo grmeti streljanje, se je branjevka Josipina Cerar na bližnjem Pogarjevem trgu tako prestrašila, da jo je zadela kap in je ob prevozu v bolnico izdihnila.

Krvavi dogodki v Ljubljani so vzbudili dovolj razburjenja. 62 Orjunašev je bilo aretiranih, a je le še šest pridržanih v zaporu. Preiskava se vrši s silno strogostjo in je zaenkrat nemogoče soditi, na kateri strani je padel prvi strel. Notranji minister Maksimović je medtem razpustil ljubljansko organizacijo Orjuna in odredil, da se razorožijo vsi Orjunaši v državi.

Politični pregled

Kakor običajno je tudi minule tri praznike vladalo v Beogradu politično zatišje, zato pa je na deželi bilo živahno. V nedeljo in ponedeljek se je v raznih krajih vršila

cela vrsta shodov,

kar pač najbolje dokazuje, da nihče več ne verjame v stalnost sedanje Narodne skupščine in da z agitacijskimi zbori prehajamo popolnoma v volilno razpoloženje. Radić je v nedeljo govoril na otoku Korčuli, kjer je silno ostro napadal Pašića. Ta zbor je potekel mirno, zato pa je Radićev poslanec Neudorfer v Bajmoku imel hudo smolo, ker so mu tamošnji narodnozavedni volilci shod popolnoma razbili in se je Neudorfer moral odstraniti v spremstvu orožništva.

Dva vrlo uspeša zbora, v Mokriču (Bosna) in Kruševcu (Srbija),

pa je imel Svetozar Pribičević, ki v svoji izredni politični delavnosti ne opusti nobene

prilike in nobenega praznika, da ne bi stopil med narod in pojasnjeval politike samostojnih demokratov. Pribičević stopa od uspeha do uspeha. Ne samo tostran Save, temveč tudi onstran v Srbiji, kjer so doslej bili radikali neomejeni gospodarji, je začel nastopati. Tudi tam se ljudstvo obrača k njemu.

Žilavost, odločnost in doslednost Svetozarja Pribičevića

vzbujajo pri nasprotnikih občudovanje in nudijo najboljše jamstvo za mogočno, naglo naraščanje Samostojne demokratske stranke.

V sredo se je v Beogradu zopet sestala Narodna skupščina ter je

vladna večina sprejela tako zvane beograjske konvencije (pogodbe),

ki se nam bodo še hudo vjedale v kri in meso, ker so ugodnejše za Italijo kakor za nas. Radičevci so brez vsakega pridržka glasovali zanje skupno z radikali dasiravno jim je od-

lični govornik samostojni demokrat dr. Grisogono iz Dalmacije, ki ga je združena opozicija postavila za svojega glavnega govornika, z najstvarnejšimi izjavami dokazal vse škodljivost konvencij, ki jih je naša država sklenila z Italijo. Po beograjskih bi morale priti na dnevni red še tako zvane nettunske konvencije. Toda takoj po končanem glasovanju je bila

Narodna skupščina odgojena

in bo prihodnja seja sklicana pismeno... To se pravi, da je Narodna skupščina že poslana na počitnice in da pred jesenjo ni pričakovati nikakega resnega dela. Zakon o izenačenju davkov in številni drugi nujni predlogi bodo torej lahko preko poletja lepo počivali v omari.

Ali je potreben še kak očitnejši dokaz, da v vladi ne gre vse gladko in da je med radikali in med radičevci marsikaj trilega? Ko so pred letom sklepali »sporazum«, se je Radić kar cedit od napovedi, kako bo vse šlo kakor po loju. A danes uvideva in čuti poslednji siromak, da je zveza med radikali in radičevci rodila dobrega jedva toliko, kakor je črnega za nohtom, in da so iz »sporazuma« nastale mestoma še večje razprtije, kakor so bile prej.

Pretrpeli bomo še te počitnice. Toda če Narodna skupščina tudi v jeseni ne bo začela pošteno delati, kakor dolžna, tedaj mora po vsej državi zadoneti odločna beseda: Pojdimo v volitve! In ljudstvo, ki se ne da slepariti, bo temeljito obračunalo z vsemi tistimi, ki so ga vlekli za nos.

DOPISI

STRAZIŠČE PRI KRANJU. V nedeljo 11. julija t. l. ob 3. popoldne se bo vršila na »Pantah« velika tombola v prid Sokolu. Ker so dobinki visoke vrednosti, hitite si preskrbeti tablice, dokler je še čas. Dobite jih pri vseh odbornikih, pa tudi pri tukajšnjih gostilničarjih. Prihodnji bomo navedli zlasti glavne dobitke.

KRIZE NA GORENJSKEM. Blagoslovitev nove brizgalne se je izvršila izredno lepo. Na predvečer so zapeli naši vrli pevci podoknico kumici in družicam v navzočnosti več sto ljudi in ob grmenju topičev. Tov. načelnik je imel lep nagovor na kumico in družice, na kar se je kumica ga. Tončka Zaplotnikova zahvalila ter z lepimi besedami bodrila društvo k vztrajnemu delu. V imenu družic je izrekla zahvalo gđ. Smukova, nakar so pevci zapeli »Lahko noč«. V nedeljo nato je bila blagoslovitev ob navzočnosti velike množice gostov. Prireditve se je udeležilo več društev, nekatera z zastavami. Blagoslov je opravil župnik g. Zabukovec, ki je imel na navzoče vzpodbujajoč govor. Govorili so še župni načelnik, kumica in drugi, nakar se je razvil spreved. Po sprevedu je bila veselica z godbo in z mnogimi zabavnimi točkami.

JESENICE. Pišejo nam: Učiteljski zbor meščanske šole na Jesenicah je na svoji konferenci 24. junija t. l. ugotovil, da dopis z Jesenic v »Domovinu« z dne 18. junija t. l., v katerem se omenja šolska akademija tukajšnje meščanske šole, ni popolnoma točen. Ne odgovarja resnici, da bi bila tukajšnja duhovščina na katerikoli način nasprotovala omenjeni prireditvi.

SMARTNO PRI LITJI. V soboto zvečer je pevsko društvo »Zvon« priredilo g. Ferdu Tomazinu slavnostno bakljado, združeno s podoknico. 20 let požrtvovalnega in nesebičnega dela jublanta v društvu pokazuje uspehe. 16 let je jubilan predseval društvu. Jubilantu je bila izročena častna diploma, katero mu je izročil društveni predsednik g. Martin Adamič, ki je ob tej priliki imel lep nagovor na jublanta in njegovo delo, ki ga je g. Tomazin vršil iz ljubezni do naroda in naše lepe pesmi. Petje je vodil pevodvaja g. Švara. Pevskemu društvu naše priznanje in jubilantu naše iskrene čestitke! — Smartničani.

BREZOVSKA GORA PRI LESKOVCU. Draga »Domovina«, kar menda svet stoji, poročas ti prva iz našega kraja. Naznanjam ti, da si se med našim ljudstvom tako priljubila in razširila kakor še doslej noben drug časopis. To se vidi ob nedeljah po rani maši, ko pismonoša na leskovski pošti razdeljuje časopise. Toda tri nedelje te že ni bilo, zaradi česar smo naročniki žalostno od-

hajali. Sedaj prihajaš šele v torek ali sredo. Pri nas te imamo radi, ker nam marsikaj poveš o razmerah v vladi in sploh o političnem položaju, ker nas učiš in tudi kratkočasiš, ker ne lažeš, ker nisi draga in ne protiverska. Ne preganjaš pravičnih duhovnikov, hočeš, da je verouk v šolah. To je tisto, kar je nam prav. Mi mislimo, da bi bilo vseeno, ako bi poslali namesto 20 klerikalnih poslancev v Beograd 20 slavnatih mož, ker bi ti vsaj ne prejemali plač. Narodna poslanca gg. dr. Žerjav in dr. Pivko seveda sama ne moreta napraviti vsega. Vidimo pa, da se ta dva naša poslanca bolj trudita kakor vseh 20 klerikalnih poslancev. Trdno sem prepričan, da bosta ob novih volitvah dobila znatno večje število glasov kakor zadnjič. — Pri nas pridelujemo mnogo vina, in baš to je za nas katastrofalno. Imamo vino, ki se šteje med najboljše na Dolenjskem, je poceni, vseeno ni nikogar ponj. Živimo v velikem siromaštvu. Vrh tega nas tare draginja in davki so strašno visoki. — Draga »Domovina«, skrbi, da boš prihajala redno ob nedeljah, ko te mi kmetje utegnemo brati. — Vinogradnik.

ČRNOMELJ. Na predvečer Vidovega dne se je vršila v Črnomlju bakljada. Gasilno društvo v krajih, pred njimi mestna godba, za njimi pa nebroj ljudstva, tako da so bile polne vse ulice. Občinstvo je z vzkliki navdušeno oživljalo spreved. — Pomladek Rdečega križa v Črnomlju je priredil v šoli razstavo šolskih izdelkov, in sicer rokotvornega pouka in ženskega ročnega dela. Najbolj je bilo zastopano pletarstvo, katere predmete je pomladek razpečal potom srečolovi, in se tako gmotno podprl tudi za prihodnje leto. Izdelki so bili izdelani zelo spretno in okusno.

SINJI VRH. Tukajšnje Prosvedno društvo bo uprizorilo v nedeljo 4. julija t. l. enodejansko burko »Kakršen gospod, tak sluga«. Pričetek ob 15. uri. Domače in okoliško občinstvo se vljudno vabi.

SEVNICA OB SAVI. Predsednik tukajšnje radikalske stranke si je nabavil avto. To je v redu in njegova privatna pravica. Ni pa v redu, da mož sam vozi svoj avto, ker nima izpita za šoferja. To mu tudi kot radikalu ni dovoljeno, čeprav so ga svoječasno napravili v časopisih za »inženjerja«. Že iz ozirov na javno varnost bi politično oblastvo kaj takega ne smelo mirno gle-

Anton Stražar:

Od vojaka do graščaka

(Po ljudskem pripovedovanju.)

(Dalje.)

XII.

»Kurdež, daj mi dober nasvet, kako naj uničim tega zlodja (Tomažka)!«

Pa mu je hudobnež odgovoril: »Drugega nasveta vam ne vem dati, kakor da poiščete priliko in ubijete Tomažka.«

Pa tudi ta zlobni naklep se ni posrečil.

Češenjski oskrbnik Šimen je sedel v isti grajski sobi v pritličju, ki je bila na južnem oglu gradu in odkoder je bil razgled daleč okrog. Prav slabe volje je bil možak, čeprav je imel pred seboj na mizi ob slabi leščerbi poln vrč vina. Zdaj pa zdaj je potegnil vino iz vrča in godrnjal: »Ni napačen naš graščak, ali takole ga vedno čakati in bedeti, je pa že preneumno! Kaj vraga, ali ga nikdar ne bo srečala pamet. Nocoj, ko je odšel z doma, mi je naročil: »Šimen, čakaj name, da se vrnem!« Ura je že polnoči, pa ga še ni domov. Sam zlodej vedi, kod lazi za babami! Ko bi bil jaz na njegovem mestu, bi se lepo bogato oženil, pa bi imel mir.«

Tako in enako je govoril sam s seboj oskrbnik. Naposled ga je premagal spanec; naslonil se je na ogel mize in zadremal.

Komaj je spal pol ure, ga je predramilo lajanje grajskih psov. Šimen je odprl okno in pogledal skozi omrežje, kdo neki prihaja.

Spodaj pod oknom se je oglašil gospodar in klical:

»Hej, hej, Šimen, pozni smo, odpri nam!«

Oskrbnik je odprl težka grajska vrata in vstopili so graščak, Kurdež in Kurdeževa sestra Micon. Odšli so v veliko grajsko sobano. Gospodar je ukazal prnesti vina, kruha in suhega svinjskega mesa, nato pa ukazal oskrbniku:

»Šimen, dolgo si čul in čakal, sedaj pa pojdi spat!«

Oskrbnik je seveda hitro ubogal.

Graščak je nalil vina v velike kupice, pa izpregovoril: »Pijmo na to našo prekleto smolo, ki smo jo doživeli nocoj!«

Pa je menil Kurdež: »Milostljivi gospod, res se nam je nocoj slabo izteklo. Pa le verjemite mi, kar se še ni, se še lahko zgodi! Vedite, razrešil sem že bolj vražje reči, kakor je le-ta, zatorej ste brez skrbi, da hočem in moram to izvesti, če je ves svet proti meni!«

»Ali še res nisi obupal, prijatelj? Daj mi pomagati! Čeprav me stane tudi sto tolarjev, rad ti jih dam.«

Graščak je potegnil iz kupice in nadaljeval: »Kurdež, daj mi dober nasvet, kako naj uničim tega zlodja.«

»Drugega nasveta vam ne vem dati, kakor da poiščete ugodno priliko in ubijete Tomažka.«

Hudobnemu graščaku je bil ta zločinski nasvet prav po volji. Le to je premišljeval, kako bi se to izvršilo, da bi ljudje za zločin ne izvedeli. To svoje mnenje je povedal tudi Kurdežu.

»Kaj bi se bali, gospod, saj sem znan z rokovnjači. Dajte mi nekaj tolarjev, pa dobim dva ali tri dobre ljudi. Ni hudič, da bi ga ne podrli iz zasede. Ali ni tako najboljšje?«

Toda kljub izpridenemu srcu se je Fricu še vendar iz zadnjega kotička oglasila vest, ki mu je začela močno očitati podlo namero. Zatorej je ugovarjal Kurdežu:

»Dam ti denar za te ljudi, Kurdež; toda ubiti do smrti pa vendar ni treba tega fanta. Pravim, da bi naredili takole, pa bo najbolj prav: Tistim tvojim znancem, ki jih boš dobil, naroči, naj poiščejo tega fantina, ko bo jezdil proti Praprečam. Naj ga ustavijo, pa prav pošteno premlatijo z ukazom, da se more takoj pobrati iz Zaleškega gradu in nič več laziti za Katinko. Vrag naj vzame vse skupaj; zakaj je prišla baš pred moje oči!«

Med pogovori je hitro potekal čas. Ko so se vse dogovorili in uredili, so se podali k počitku. Grajski petelin je že oznanjal jutro in za Limbarsko goro se je začelo žariti in rdečiti nebo.

* * *

Skoro v istem času, ko so kovali podle načrte v češenjskem gradu proti Tomažku, so sedeli v prostorni grajski sobani v Zaleškem gradu graščak Henrik, njegova soproga, hči Katinka, Tomažek, oče Ferdinand in godec Lukež Pukež.

Tem dobrim in prijaznim grajskim ljudem kar ni šlo v glavo, da bi se mogel najti kje podlejši človek kakor je češenjski graščak Fric.

Šele, ko je oče Ferdinand obširno govoril graščaku Henriku o Fricu, mu je tudi omenil

dati. Mož pravi, da potrebuje avto za prevoz peciva. No, tega mu pač nihče ne bo verjel, kajti za male količine žemelj in kruha se avto ne potrebuje.

ČRNA PRI PREVALJAH. Naj Vam najprej sporočim nekaj o našem občinskem odboru. Izvoljenih je bilo 17 socialistov, 4 pristaši SLS in 4 pristaši Gospodarske stranke. Naši svetovalci so gg. Krulec, inž. Fettich, Klavž in Verbič. Na prvi seji v maju t. l. so si izvolili socialiste za župana g. Brumna, za občinske svetovalce pa gg. Geršaka in Filipiča. Predlog SLS, naj bosta občinska svetovalca eden od SLS in eden od Gospodarske stranke ali vsaj eden izmed njih in eden socialist, je bil od socialistov gladko odklonjen. Na poznejši seji, kjer so se volili občinski odseki, so imeli socialisti tudi že vse v naprej določeno in so hoteli svoje mnenje vsiliti. Predlagali so za našo majhno občino celih 11 odsekov, in sicer: gospodarski odsek in avto-odbor (6 članov), ubožni odsek (6), kmetijski odsek (6), agrarni odsek (6), cestni odsek (10), gradbeni tehniški odsek (8), odsek za socialno skrbstvo (7), zdravstveni odsek (6), izobraževalni odsek (6), vojaški odsek (7), kontrolorji občinskih računov (3). Prav tako so imeli že obenem pripravljena vsa imena, seveda tudi drugih strank, tako da bi torej oni sami določili, kdo naj pride v posamezni odsek, ne da bi druge stranke sploh vprašali za mnenje. G. župnik je na vprašanje g. župana izjavil, da SLS ne sodeluje v nobenem odseku, češ, socialisti so si vzeli vsa častna mesta, zato naj imajo tudi vse delo. Naši odborniki so stavili naslednji protipredlog: «1.) Gospodarski odsek in avto-odbor se morata ločiti, kakor sta bila do sedaj ločena; gospodarstvo avto-odborja je zelo pomankljivo in se že sedaj težko kontrolira njegovo delovanje, ako se pa zmeša z občinsko blagajno, bo kontrola sploh nemogoča. 2.) Ubožni odsek in odsek za socialno skrbstvo se naj sklopita. 3.) Sklopita se naj kmetijski in agrarni odsek; po našem mnenju je agrarni odsek sploh odveč, kajti če vlada ne more izvesti agrarne reforme, tega tudi občina ne bo mogla. 4.) Sklopita se naj cestni in gradbeni odsek; gradbeni odsek pri občini ima zelo malo kompetence (male stanovanjske hišice) ter bo posloval kvečjemu enkrat ali dvakrat letno, kar bi lahko cestni odsek, kjer bi bili itak stro-

kovnjaki, mimogrede opravi. (Zanimivo je, da so socialisti določili v cestni odsek od naših odbornikov tudi g. Krulca, ki kakor znano zelo težko hodi.) 5.) Izobraževalni odsek naj bi odpadel, ker je v občini več izobraževalnih društev (Sokol, Svoboda, Orel, Kolo) in razen tega krajni šolski svet. (G. župan je sam priznal, da ta odsek ni potreben, da ga pa imajo v vseh večjih občinah, seveda ga mora potem imeti tudi Črna.) 6.) Ostanemo naj vojaški, zdravstveni in kontrolni odsek.» O tem predlogu sploh ni bila debata. Edino g. župan ga je temeljito pobijal ter hvalil svoj predlog, ki je bil potem pri glasovanju seveda sprejet. Našim odbornikom potem ni preostalo drugo, nego da izjavijo, da izvoljenih mest ne sprejmejo, ker je to prav jasen diktat. Odseki sestoje torej iz samih socialistov ter bodo naši svetovalci njihovo delo v občinskem odboru vestno in vztrajno kritizirali.

MALA NEDELJA. Namenoma o dr. Hohnječevem shodu, ki se je vršil pri nas 20. junija t. l. po rani sv. maši, nismo poročali. Kakor se je pričakovalo, je «Slovenski gospodar» kakor običajno prinesel poročilo o velikem uspehu shoda ter o navdušenem odobravanju govorniku. Vsak udeleženec shoda pa je videl, da sploh nihče ni ničesar odobral. Poslušalci so ostali popolnoma hladni in dr. Hohnjec je zaključil shod, ne da bi se čulo kakšno navdušenje. To je resnica, a poročilo v «Slovenskem gospodarju» je lažno. Ljudstvo je sito obljub in želi že enkrat uspehov, saj kmetovalec komaj diha pod prevelikimi davki, a cene poljskih pridelkov stalno padajo. Vino se skoro ne more prodati. To naj premišljujeta in uvažujeta g. dr. Hohnjec in minister g. Pucelj. S samimi obljubami nam ni pomagano, mi hočemo dejanj, kajti sicer je boljše, da poslanci ostanejo doma za pečjo in prihranijo davkoplačevalcem dijete in ministrske plače.

ŠMARTNO OB PAKI. Dne 25. julija t. l. bomo imeli pri nas slovesnost odkritja spomenika padlim vojakom. Pričakuje se velik obisk.

SPODNJE SEČOVO PRI ROGAŠKI SLATINI. Cenjeni gospod urednik, prosimo Vas, da bi tudi iz naše občine sprejeli malo vrstic v Vaš list, katerega tudi naši občani zelo radi čitajo. Spodnje-sečovska občina je v klerikalnih rokah. G. župan nam je razdelil v popravilo občinsko cesto.

Svojim pristašem je dal v popravilo kos ceste, ki je potrebna najmanj popravila, dočim je ubogi vdovi K., ki mora služiti in ne poseduje niti orala zemlje, oddelil kos ceste v najslabši legi, kamor je bilo treba navoziti mnogo vejčja in kamenja. Seveda si je reva morala vzeti dninarja. Ali župan ni bil s tem zadovoljen, poklical je svojega prijatelja in mu naročil, naj on še enkrat na isti del ceste navozi svojega vejčja, češ, da ga bo morala K. plačati. Sirota se je pritožila na višje oblastvo, da pregleda to zadevo.

MALA NEDELJA. S stavbo dr. Razlagovega spomenika se je že pričelo. Kakor se je že poročalo, se bo vršilo slavnostno odkritje spomenika v nedeljo 25. julija t. l. Vsa okoliška društva se naprošajo, da ta dan opuste vse prireditve ter se v obilnem številu udeležijo dr. Razlagove slavnosti. Natančen spored se bo pravočasno objavil.

RUŠE. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo pri tovarni vžigalic bo priredilo 1. avgusta t. l. blagoslovitev motorne brizgalne in Gasilnega doma. Prireditve bo zvezana s III. sestankom mariborske gasilske župe. Vabimo vsa bratska društva, naj se v polnem številu udeležijo te proslave in zanimive vaje, ki bo pričela o napredku našega gasilnega društva.

VUHRED. (Gasilska slavnost.) Izredno slavnost smo obhajali minulo nedeljo. Tukajšnje gasilno društvo je slavilo 50letnico svojega obstoja. Slavnost se je začela že dopoldne s svečano mašo, pri kateri je imel domači župnik g. Krašovec lepo zasnovan govor o človekoljubni nalogi gasilstva. Popoldne je bila kratka slavnostna seja, nato okrožna gasilska vaja, pri kateri so sodelovala gasilna društva iz Vuzenice, Mute, Marenberga in Vuhreda pod vodstvom g. J. Mravljaka iz Vuzenice in g. Aheja iz Vuhreda. Vaja je pokazala, da razpolagajo društva s prav dobrim orodjem. Marsikatero napako bo pač treba s pridno vadbo še odstraniti. Po vaji se je izvršila pri cerkvi predaja diplom častnega članstva gospodom Fr. Paherniku, P. Mravljaku in M. Aheju, ki so si v kratki poveljni dobi stekli za društvo ogromne zasluge. Diplome je predal s krasnim nagovorom srezki poglavar g. Koropec. Nato se je razvila na veseličnem prostoru prav animirana zabava. Mislimo, da je slav-

oni dogodek, kako je opravil glede uboge zapeljane deklice Zakrajčeve Tilke. Na vse to pa ni rekel Henrik drugega kakor:

«Tak človek pa ne spada drugam kakor v ječo!»

«Milostljivi gospod, po smrti pa v pekel!» Vse je posilil smeh pri teh godčevskih besedah Lukeževih.

Šaljivi Lukež-Pukež, ki je prav pridno pogledoval v kupico, je povedal nato še prav šaljiv dogodek od češenjskega graščaka:

«Češenjski graščak Fric je pred leti lazil tudi za Brundeževo Lucijo v Zakraju. Tista ženska ga je dobro skubila. To sem zvedel tudi jaz. Čakaj me, čakaj, sem si mislil, jaz ti bom eno zagodel, ali ne na citre! Kakor rečeno tako storjeno. Neko noč pred dvema letoma okrog kresa je bilo. Skril sem se za gost grm ob križpotju v bližju Zakraja. Čakaj in čakal sem tega zlodeja kake tri cele ure. Kar srce mi je poskakovalo od veselja, ko sem ga iz daljave ugledal. Ko je bil že čisto blizu mene, se ognem v veliko belo haljo. Nečistnik je prišel tik grma, jaz pa stopim hitro venkaj pred njega. Od strahu je najprej zarjovel. Ko pa si je od prvega strahu malo opomogel, jo je ubral, da bi ga bil težko ujel najhitrejši pes. Vi ne veste, kako sem se jaz smejal.»

* * *

Dva tedna po teh dogodkih je Tomažek jezdil na večer proti svoji ljubljeni rodni vasi Praprečam. Ko bi se bil jezdec malo pazljuje oziral po samotni poti, ki je vodila skozi gozd od Vidma proti Praprečam, bi bil morda zapazil vsajenega treh močnih mo-

žakov, ki so bili skriti za gostim grmovjem nedaleč proč od kraja, kjer ga je premeteni češenjski graščak lovil v svojo past. Čudil se je Tomažek, čemu je njegov ljubljeni konj, ko je nosil svojega jezdec mimo skrivališča teh možakov postal tako plašljiv in nemiren.

Ko so se doma na Tomažkovem domu pogovarjali to in ono, je Tomažek omenil tudi to nenavadno razburjenost svojega konja.

Izkušeni Tomažkov oče, stari voznik, jo je takoj potuhtal in je važno govoril sinu kot vsem domačim:

«Nocoj, Tomažek, pa se ne boš sam vračal nazaj. S teboj bo šlo par fantov, kajti najbrž te čakajo kakšni najeti lopovi češenjskega Frica. Žival ima dober vonj, boljšega kakor človek.»

Tako so tudi storili. Čvetero močnih fantov je odšlo potihoma naprej, in sicer od druge strani, pa vendar na tak kraj, kjer bodo vsak hip tovarišu Tomažku na pomoč. Vsi so bili za vsak primer dobro pripravljeni.

Okrog polnoči je pazno in previdno jezdil Tomažek po samotni poti proti Vidmu. Ko je prispel do označenega kraja, je znova postal konj nemiren. Tomažek je krepko stisnil povodce z levo roko, a z desno je segel po kratkem meč in ga imel pripravljenega.

Naenkrat planejo izza zasede trije možaki. Eden je hotel ugrabiti konja za povodce, ostala dva pa sta skočila vsak na eno stran konja.

Jezdec je zakričal: «Fantje, hura!» Kot blisk je z vajeno vojaško roko udaril sprednjega svojega napadalca z mečem, da se je ta zvalil na tleh. Nato je hitro mahnil po napadalcu

na desni strani. Medtem so pa bili že na mestu tudi njegovi tovariši; ti so imeli že čisto lahko delo.

Te napadalce je Tomažek s pomočjo svojih tovarišev dobro zvezal in še isto noč so dobili varno ter njim primerno prenočišče v brdskem gradu v ječi.

Grajski brdski birič Ožbe se je prav razveselil novih gostov, ki so mu jih prapreški fantje pritirali.

Ko si je malo natančneje ogledal te prišelce, je veselo vzkliknil:

«Ej, tebe, Miholeš, pa že dobro poznam. Ti si bil že v mojem stanovanju, pa si mi pobegnil; sedaj mi pa ne boš več! Kaj ne, da ti bo dolgčas po tvoji rokovnjaški družbi!»

Tolovaje so vpraševali to in ono, toda nobeden njih ni hotel odgovarjati. Le eden, ki ga je Tomažek udaril z mečem preko ramen, je prosil, naj ga obvežejo in mu dajo piti vode.

(Dalje prih.)

Med gledališkimi igralci.

Zguba: «Kako sem ti sinoči ugajal kot predsednik republike?»

Nesreča: «Veš, od sinoči naprej sem zopet monarhist.»

Slaba tolažba.

Evlatija: «Dragi Ahacij, vedno te bom ljubila in pomagala ti bom prenašati tvoje skrbi.»

Zenin Ahacelj: «Saj nimam prav nikakih skrbi.»

Evlatija: «Pa jih boš imel potem, ko bova poročena.»

nost zadovoljila tako občin-tvo kakor domače galsino društvo.

PREKMURJE. Te dni sem potoval po Prekmurju. Ker mi je pokrajina ugajala, sem si jo malo natančneje ogledal. Prekmurci so jako uljudni in prijazni ljudje, zanimajo se precej tudi za politiko in pri številnih hišah imajo že naročeno »Domovino«, o kateri pravijo, da je najpoštenjši list, ker piše samo resnico. Klerikalci so imeli med Prekmurci dolgo časa precej pristašev, ki so jih varali s svojo avtonomijo ter jim obetali, da jim bodo znižali davke. Zlasti g. Klekl je Prekmurcem mnogo obljubljal. Zaradi obljub ga je tukajšnje ljudstvo pri zadnjih volitvah tudi izvolilo. Sedaj Prekmurci polagoma uvidevajo, da so bili prevarani. Tudi sokolska društva se po Prekmurju razvijajo, dočim še pred nekaj leti ni bilo nobenega Sokola v Prekmurju. Prepričan sem, da bo prekmursko ljudstvo ob prvih volitvah pokazalo, da se je priključilo SDS, v katero stranko ima največ zaupanja. J. M.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

STRNIŠČNA AJDA IN NJENE POSEBNOSTI.

Strniščna ajda je važen pridelek naših krajev, zato mu moramo slej ko prej posvečati vso svojo pozornost. To je rastlina, ki hitro kali, hitro raste in hitro zori, vsled česar nam je dana možnost, da jo kot drugi sadež uspešno pridelujemo. Ves njen razvoj in pridelek je odvisen od ugodnega vremena. Ajda potrebuje svojevrstno vreme, kakršnega ima po naših krajih v poznem poletju in zgodnji jeseni. Zadosti ugodno, spremenljivo vreme v prvi dobi, ob cvetju pa rosno in solčno vreme, vse to ji ugaja, nazadnje pa lepo vreme do njene popolne zrelosti. Suša, moča, gorko in vetrovno vreme med cvetjem in zgodnja slana so ji pa strup.

Njena prva posebnost je to, da seme hitro izkali in da dajejo tudi prazne »babice« na videz

dobro izklike rastline. To zapeljuje mnoge kmetovalce, da si pomagajo doma tudi s slabo dozorelim in praznim semenom. Glede semena pa ni pri ajdi nobene izjeme, in če se pritožujejo naši kmetovalci, da gre ajda v svoji plodovitosti nazaj, da se je zmenila, je to posledica slabega semena, ki ga nič ne odbiramo ali pa celo namenoma »babice« semo. Če hočemo dobrih pridelkov, je tudi pri ajdi treba odbranega, lepega in težkega semena.

Ajda bodi zastavne, krepke rasti, ne pa bohotne, visoke in goste. Sveži gnoj ajdi ne ugaja, pač pa zemlja, ki je od preje še dosti močna in ki ima potrebne redilne snovi v lahko raztopni obliki. Ajdi je treba več fosforove kisline in kalija. Zelo ji ustrežemo z lahko raztopnimi umetnimi gnojili (na mernik posetve 30 kg superfosfata in 15 kg kalijeve soli). Fosforova kislina pripomore do hitrejšega zorenja in lepšega zrnja. Ajda potrebuje zlasti ob času cvetenja solčnega vremena in jutranje rose. Taka ajda medeni in je polna čebel, kar močno pospešuje njeno ugodno ploditev. Pridne čebele pa tudi pripomorejo, da se ajda križem plodi (bastardira), če raste na bližnjih njivah siva in črna ajda in že križem mešana ajda. To križanje je vzrok, da se ena in druga ajda tako hitro izprevrže.

Vprašanje, katere vrste ajda je bolj dobra, je še zmeraj nerazrešeno, ker ima vsaka svoje prednosti, ki se kažejo, zdaj močnejše, zdaj zopet slabše, kakor je pač vreme v enem in drugem kraju. V tem pogledu manjka še točnih primerjalnih poizkusov. Zato nahajamo tudi v najbližjih krajih, v eni in isti vasi, posestnike, izmed katerih se zavzamejo eni za sivo francosko ajdo, drugi pa za črno domačo. Največ naše ajde je pa danes še prekrižane in pomešane.

NAJPRED ŽIVINOREJSKE ORGANIZACIJE, POTEM PREMOMANJA.

Za povzdigo naše živinoreje je treba stvarnega in jasno začrtanega skupnega dela. Graditi je treba na temelju, ki nam v resnici omogoči bolj uspešen razvoj. Pri nam pa teh temeljev še manjka, manjka še večinoma podrobnega dela in dokler do tega ne pride, je ves trud z različnimi premovanji zastonj. Za tako skupno

in podrobno delo je treba organizacije, je treba jasno začrtanega, smotrenega, doslednega in stalnega dela.

Premovanja in razstave goveje živine po krajih, kjer manjka vsake organizacije in vsakega skupnega in enotnega dela, kjer ni nobenih zadrug in nobenih živinorejskih odsekov, so brez vsakega izdatnega uspeha, ker izginejo kakor udarec po vodi. To so zračne zgradbe. Ob priliki razstave je nekaj pobude in navdušenja, ali to se že čez par dni poleže in z našo živinorejo smo tam, kjer smo bili pred razstavo. Vse premalo se kažejo dobre posledice razstav po takih krajih, kjer ni živinorejskih organizacij. Tako nas uče bogate dosedanje izkušnje.

Ves drugačen pa je položaj, kjer imamo delovne organizacije, ki pospešujejo vso rejo po enotnih ciljih in vidikih s priskrbo prikladnih plemenjakov, z odbiranjem plemenskih molznic in telet, s kontrolno molžo itd. Le po takih krajih imamo res potrebno jamstvo, da se bo vsa živinoreja zdržema in dosledno izboljšavala, dočim nimamo po drugih neorganiziranih krajih prav nobenega zagotovila za to. Na premovanjih, ki se vrše po takih krajih, se zgodi, da odneso premije slučajno lepe in morda pred kratkim kupljene živali, za katere nimajo dotični rejci prav nobenih zaslug. Kakor znano, se je iz tega razloga svoj čas tudi že predlagalo, da naj se vrši vse premovanje raje po hlevih, kjer se vsaj lažje pričamo o zaslužni domači reji posameznih živinorejcev.

Denar, ki ga izdamo za premovanja po neorganiziranih krajih, je tedaj po navadi zavržen. Bolje bi bilo, da bi ga drugače obrnili. Zaradi tega sem tudi mnenja, da je treba pri naši živinoreji najprej ustvariti pogoje za uspešno in namenu primerno premovanje. Taka premovanja naj se zaradi tega le tam prireajo, kjer delujejo živinorejske organizacije, bodisi živinorejske zadruge ali pa živinorejski odbori in odseki. Danes bi morale te organizacije povsod po deželi oživet v eni ali drugi obliki. Naši okrajni ekonomski imajo hvaležno nalogo, da pripravljajo tla za te organizacije in da tudi sami pri njih delujejo.

Dvanajsti ropar

(Zgodba iz davnih časov.)

Grad na prijaznem holmcu je bil v starodavnih časih obdan z visokim obzidjem; okna so mu bila omrežena z močnim železjem, kar ga je varovalo pred navali divjih Turkov in napadi roparjev, ki so se v tolpah zbirali v velikih gozdih ter napadali ponoči in podnevi gradove in vasi.

Gračak se je tresel za svoje imetje ter je dal napraviti posebno železno sobo, v katero je spravil vse svoje bogastvo: zlatino, srebrnino in dragocene posode. Malokdo je vedel za ta prostor, zakaj nihče razen graščaka in njegove družine ni še prestopil njegovega praga.

Emilija, graščakova edinka, je zbog bogastva in lepote slovela daleč naokrog. Dan na dan so prihajali tučji — razni tedanji plemiči, ki so se hlinili očetu in trkali na njeno srce. Mladenka je ljubila svoje starše in rodni dom, zato se ni mogla sprijazniti z mislijo na ločitev ter se ni odločila za nikogar.

Lepega pomladnega jutra je obstala pred gradom kočija, iz katere je izstopil imenitno oblečen gospod, ki se je predstavil za viteza in zasnubil Emilijo, pripovedujoč, da je lastnik bogate graščine z obsežnim zemljiščem. Našel je celo vrsto slavnih pradedov, ki so omamili očeta, da je nagovoril svojo edinko k zaroki. Skoro bi bila storila odločilen korak, da ni umrl njen mlajši brat, zaradi česar so zaroko odložili na poznejšo dobo.

Dalje časa je ostal tuji vitez pri svoji izvoljenki, kjer se mu je imenitno godilo. Prirejali so velikanske love, šumne veselice in zabavne sprehode. Nobene prireditve ni za-

mudil, vsaka mu je čudovito ugajala. Zanimala pa ga je tudi okolica. Vso pozornost je posvečal grajskemu obzidju, katerega je natihem razmotrival in v družbi občudoval. Graščaku je ugajalo njegovo zanimanje, razkazal mu je grajske prostore, hči pa mu je nekoč zaupno razkrila tajnost grajske shrambe ter mu pokazala kraj, kjer se nahaja.

Vitez se je na videz delal hladnega, kakor da ni izvedel kaj posebnega, s čimer je zakril radost, da je dosegel svoj namen. Nenadoma je našel izgovor, da mora odpotovati, obljubil pa je, da se povrne v najkrajšem času.

Minuli so tedni in potekali meseci, a bogatega viteza ni bilo od nikoder. Graščak se je naveličal čakanja ter se je odločil oditi za nekaj časa k svojemu sosеду. Spremljala ga je njegova soproga in sinova, dočim je Emilija ostala doma. Prevzela je vodstvo gospodarstva, za katerega je kazala obilo zanimanja, kar pa ni ugajalo oskrbniku, ker ga je vedno nadzirala.

Zoreli so jesenski pridelki in oskrbnik se je podal s hlapci na kmete pobirat desetino. To delo je trajalo vsako leto po več časa ter je prinašalo graščini ogromnih dohodkov. Tudi letos ni bilo milosti na hitrejše izvršitev.

Že drugega dne po odhodu oskrbnika in hlapcev je zapazila Emilija skozi okno drugega nadstropja gručo ljudi, ki se je pomikala proti gradu. Misel, da se vračajo posli z nabrano desetino, se ji ni zdela pravilna, zato je napenjala oči ter je zrla v daljavo. Po daljšem opazovanju je dognala, da je množica prihajajočih možakov oborožena. Spomnila se je roparjev in vse v njej je potrdilo resničnost njenega mnenja.

Obšel jo je grozen strah. Kmalu pa se je zavedla resnega položaja ter je poklicala vratarja, da je zaprl vrata z močnimi zapahi. Nato se je podala s služabnikom v sobico prvega nadstropja, vzela je iz omare oster meč, brušen na obe strani, odprla je okno, ki edino ni bilo omreženo. Postavila se je k zidu tako, da bo dosegla vsakega, kdor bo skozi okno pokazal glavo.

Roparji so dospeli do obzidja. Pričeli so razbijati po vratih, ki so odporno kljubovala vsakemu udarcu. Kratek odmor razbijanja je pričel, da se tolovaji posvetujejo, kako bi vdrli v graščino. Zopet se je pojavilo razmetavanje, roparji so vlačili lestve ter jih prislanjali na zid. Kakor bi trenil, so poskakali na dvorišče, kamor so potegnili tudi lestve, uverjeni, da jih bodo še potrebovali.

Poskušali so na vseh koncih in krajih, kje bi se dalo brez posebnega truda priti v graščino. Ropar, ki je dajal povelja, je zapazil odprto okno v prvem nadstropju ter je namignil tovarišem, da naj postavijo najdaljšo in aaimočnejšo lestvo. V hipu je bila prislonjena.

Na ta način bodo ustvarjeni potrebni temelji za res uspešno in plodonosno premovanje in prenehalo bodo premovanja, ki nimajo nobenega pravega ozadja. Najprej živinorejske organizacije, potem šele razstave in premovanja!

Velik promet na Ljubljanskem velesejmu

Samo na tri praznike je obiskalo velesejem okrog 35.000 ljudi. — Velesejem bo posejil tudi kralj.

V soboto dopoldne se je izvršila slovesna otvoritev VI. Ljubljanskega velesejma ob navzočnosti številnih odličnih osebnosti iz vse države in mnogih zastopnikov tujih držav. Zbrane goste je nagovoril predsednik Ljubljanskega velesejma g. Fran Bonač, nakar je s kratkim nagovorom otvoril velesejem minister za kmetijstvo in vode g. Ivan Pucelj. Gostje, ki so si po otvoritvi ogledali razstavljenno blago, so se izražali zelo laskavo tako glede obsežne izbire raznovrstnega blaga kakor glede okusne zunanje opreme razstavnega prostora.

Otvoritev sejma so brzojavno, odnosno pismeno pozdravili Nj. Vel. kralj Aleksander, predsednik naše vlade g. Nikola Uzunović, minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Krajač, francoski minister trgovine in industrije, dunajski župan, predsedstva velesejmov v Parizu, Lyonu, Milanu, Poznanju in Pragi.

Obisk velesejma je bil že takoj v soboto precejšen, naslednje tri dni, ko so bili prazniki, pa še posebno velik. V nedeljo in ponedeljek je posejilo razstavni prostor vsakokrat po okrog 10.000 ljudi, v torek pa gotovo 15.000. V sredo je bilo na sejmišču kakšnih 5000 ljudi, večinoma trgovcev. Včerajšnje deževno vreme je velesejmski promet zelo oviralo, vendar so se sklenile številne kupčije.

Veliko zanimanje vzbuja med drugim razstava «Slovenska žena», razstava srednje tehnične šole in higijska razstava, ki so bile vse dni predmet občudovanja s strani gledalcev. Razstavljenih je letos zelo mnogo kmetijskih stro-

jev in drugih kmetijskih potrebščin, ki zanimajo kmetско prebivalstvo, katerega je bilo posebno na tri praznike zelo mnogo na sejmišču.

Naslednje dni, zlasti pa v nedeljo, se obeta še ogromen poset iz vseh pokrajin Jugoslavije, pa tudi iz inozemstva, zlasti iz Julijske Krajine, kjer je bilo razprodanih izredno mnogo velesejmskih legitimacij.

Kakor se doznava, bo posejil velesejem tudi njegov visoki protektor Nj. Vel. kralj, ki se za naš velesejem izredno zanima.

Okrajna obrtna in kmetijska razstava v Ormožu

Zalostne živinorejske razmere, ki so bile pred kakimi 50 leti v ormoškem okraju, so se začele v povojnih letih s pomočjo naprednih in trezno mislečih gospodarjev, boljšati tako da so izgledi za bodočnost v tej panogi narodnega gospodarstva v ormoškem okraju prav lepi. Z osveženjem krvi potom nakupa mladih bikov plemenjakov doma in v inozemstvu ter z rejo čistokrvnih telic pingavske pasme se je živinoreja v okraju očitno izboljšala.

Sadovi tega smotrenega pospeševanja reje pingavskega goveda so se pokazali posebno v tem, da se je v preteklem letu večje število mlade plemenske živine prodalo na jug naše države ter da povpraševanje za plemensko živino pingavske pasme vedno narašča. Leta 1924. se je vršila v Ormožu prvič po vojni razstava goveje živine pingavske pasme, ki se je tako vsestransko obnesla, da so naši živinorejci sklenili prirediti letos v okviru okrajne obrtne in kmetijske razstave tudi razstavo goveda.

Razstava se bo vršila po naslednjem redu: 8. avgusta razstava obrtnih izdelkov in konj noriške ter belgijske pasme, 9. avgusta razstava goved, svinj in perutnine ter 10. avgusta razstava žlahtnih ormoško-ljutomerskih vin.

Pri razstavi goved se razstavijo: licencirani biki, mladi bikci, krave, breje telice, telice od enega do dveh let starosti, teličke do enega leta

starosti ter skupine, in sicer najmanj pet od enega gospodarja.

Ker je dovoljena za to prireditelje polovična vožnja proti nabavi legitimacije, vabimo vse, ki se zanimajo za rejo goved pingavske pasme, da si to razstavo ogledajo. Legitimacije se dobe pri okrajnem zastopu v Ormožu.

Izvoz jajc ogrožen

Na zunanjih tržiščih je nastal zastoj v kupčiji z jajci. Cene jajcem so zelo padle in izvozniki, ki so utrpeli ogromne izgube, plačujejo sedaj po 65 do 70 par za komad.

Naše kmetско ljudstvo, zlasti po Štajerskem, je s padcem cen jajcem zelo prizadeto, ker črpa iz teh dohodkov ponekod vse potrebščine za gospodinjstvo.

Vzemimo naslednji primer: Škalila vžigalic stane 1 Din, eno jajce pa 65 do 70 par. To je v nebo vpijoča krivica, katero bi morali merodajni činitelji takoj popraviti, kolikor je v njihovi moči. Sorazmerno s padcem cen poljskim pridelkom bi se morali nemudoma poceniti monopolski predmeti. Hvaležno polje za ministra g. Pucelja! Nujno je potrebno tudi takojšnje ukinjenje izvoznih carin na vse kmetijske pridelke. Naše kmetijsko gospodarstvo tako propada, da se morajo že enkrat zganiti merodajni činitelji.

Vlada, v kateri je tudi g. Pucelj, sedaj pokaži svoje srce za kmeta, same obljube, pridige in lepe besede nam nič ne pomagajo.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 30. junija t. l. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 798:50 do 802:50 Din, 100 nemških mark za 1347 do 1351 Din, 100 italijanskih lir za 202:91 do 204:11 Din, 1 dolar za 56:36 do 56:66 Din, 100 češkoslovaških kron za 167:28 do 168:28 Din.

— Cene žitu in živini niso zabeležile ta teden nikakih večjih sprememb. Izgledi nove žetve so po vsem svetu prilični, zato je verjetno, da bo žito pričelo popuščati v ceni.

nakar so se tolovaji zbrali okrog glavarja, čakajoč nadaljnjih ukazov.

«Pojdite drug za drugim skozi okno!» jim je zapovedal. «Ko bomo vsi skupaj v graščini, povežemo prebivalce ter jih zapremo v kako posebno sobo. Prepovem pa vam koga poškodovati ali ga celo usmrtiti. Kakor hitro jih bomo odstranili, začnemo splošen rop.

Roparji so se poslušno priklonili in prvi izmed njih se je dvignil po lestvi ter je pogledal skozi okno.

Tedaj je junaška Emilija zavihtela meč, ter mu odsekala glavo, sluga pa ga je zagrabil in potegnil v sobo.

Mahljaj se ji je izborno posrečil. Ropar ni dal od sebe nikakega glasu; tako niso vedeli na dvorišču ničesar, kaj se gori odigrava.

«Naprej, drugi!» je ukazal roparski glavar.

Ropar, velik okoren možak, se je vzpel po lestvi, pomolil je v sobo glavo, ki je odletela pod ostrino meča in za njo je zdrknilo tudi njegovo truplo.

«Tretji!» je odločil poveljnik.

Zopet je zlezal ropar na lestvo proti oknu, kjer se je brez bolečine preselil na drugi svet.

Tako se je zgodilo vsakemu posebej do dvanajstega, ki je bil poglavar. Nalašč je čakal, da vstopi kot zadnji in čim bolj se je bližal oknu, tem bolj se je čudil, ker ni bilo čuti iz sobe nikakega glasu. Prav oprezno in le nekoliko je vtaknil glavo skozi okno in že je začutil udarec, da se mu je zasvetilo pred očmi. Odstranil se je s krvavim obrazom, ti-pajoč se po glavi, katero je obvezal z robcem spodaj na dvorišču ter je izginil čez obzidje.

«Ta se je premalo pokazal, zato sem ga le nekoliko oprasnila,» je omenila, odloživši meč.

«Junaško ste se izkazala,» jo je pohvalil služabnik. In kaj bova sedaj storila?»

«Hitro zasedite konja in obvestite mojega očeta na sosednjem gradu. Takoj naj pride, da bo podvzel nadaljne ukrepe, zakaj ni izključeno, da bodo roparji napad ponovili s silnejšimi močmi. Spotoma poiščite tudi hlapce in oskrbnika, ter mu povejte, kaj se je zgodilo.

Bliskoma je odjezdil služabnik na čilem konju v sosednjo graščino; našel je med potjo tudi oskrbnika s hlapci, ki so se vrnili skupno z graščakom. Spotoma so oznanjali po vaseh vest o roparskem napadu in zahtevali od vsake hiše po enega moža za stražo gradu in njegovih prebivalcev.

Ob vходу v graščino jih je čakala Emilija. Vsi so jo spoštljivo obstopili in oče jo je poljubil globoko ginjen v znak hvaležnosti.

«Tvoj pogum nima primere, hčerka. Kar si storila, presega zmožnosti največjega junaka. «Slava junakinji!» je zaklicala množica soglasno. «Tvoj spomin bo živel med nami in v naših potomcih.»

Emilija se je poklonila ter je vsakemu posebej podala desnico. Nato sta odšla z očetom, da ogledata mrtve roparje; oskrbnik pa je med tem razpostavil stražo, oboroženo s koli, vilami in sekirami okrog graščine, kjer je stala vso noč do ranega jutra.

Z graščakom so šli pogledat mrliča tudi nekateri boljši okoličani. Emilija je morala ponoviti ves dogodek ter opisati, kako se je izvršil. Premetali so mrtva trupla in odsekane glave, čijih obrazi so bili namazani z barvo in našemljeni z umetnimi bradami. Dvanajsti ropar je moral imeti krinko, zakaj Emilija se je spominjala, da je zadela z me-

čem ob nekaj trdega na njegovi glavi, zaradi česar ni pogodila cilja.

Drugega dne so pokopali mrliča ob številni udeležbi bližnjega in daljnega ljudstva. Grajski hlapci so izkopali v bližnjem gozdu veliko jamo, kamor so jih zagrebli in zgradili prostor. Z grozo je kazalo ljudstvo na tisto mesto in videlo v temnih nočeh vse polno pošasti in prikazni, straševali okrog grobišča.

S potekom jeseni je bila odpravljena straža okrog graščine; graščak je dal preiskati tamošnje gozde in ker niso našli nič sumljivega, je bil mnenja, da se mu ni bati ponovne nevarnosti. Dogodek, ki je povzročil okoličnici toliko razburjenja, se je polagoma pozabil.

V veliko presenečenje graščaka in njegove družine se je v začetku druge pomladi porynil vitez z mnogimi izgovori, zakaj se je tako dolgo zamudil. Sprejeli so ga z vso prijaznostjo, pripovedujoč mu o dogodku, ki se je pripetil v njegovi odsotnosti. Strmeč je poslušal zgodbo, vprašal, premišljal in dostavljal svoje mnenje. Globoko se je priklanjal junakinji — svoji izvoljenki, katero je resno zasnubil in čakal njene odločitve.

Lepega majevega jutra sta se podala na sprehod. Zedinila sta se v misli, da gresta v gozdovje, ki se je raztezalo po južni strani graščine. Vedno globlje sta prodirala v zeleno smrekovino, naslanjajoč se ob petju drobnih krilatcev, skakljajočih po drevesih. Mladenci je prijala gozdna krasota; vsak korak ji je odkril novo zanimivost, pri čemer je pozabila, da je že več ur oddaljena od graščine.

Prišla sta v dolino k potoku, ob katerem je vodila gozdna pot. Nad njo se je dvigala strma reber s strlečimi skalami in zevajočimi

„EDINOST“

VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

O DEMOKRACIJI.

Kdor hoče veljati za pravega demokrata, mora imeti ljubezen do lastnega naroda. Če tega čuta nimaš, nisi demokrat. Če pride izobraženec v dotiko z delavcem, ki je prišel iz tovarne, ali s kmetovalcem, ki je prišel z njive od svojega najslabšega posla, ju ne sme soditi po njuni zunanosti. Oba opravljata delo, ki je potrebno. Pravi demokrat mora spoštovati in ceniti vsako delo. Vsi ne moremo biti eno in isto po poklicu, po sreči in čustvu pa smo lahko vsi eno.

Naši starejši voditelji dobro razumevajo demokratska načela. Vsa nešteta zborovanja po celi državi nam pričajo, da smo na pravi poti.

Mladina, drži se demokratskih načel in jih — razširjaj! Ne maramo ljudi, ki se sramujejo biti tovariši delavcem in kmetovalcem. Ne zadostuje, da izobraženec samo mimogrede govori s preprostim človekom, kadar slučaj nanese, temveč je treba iti med ljudstvo in med ljudstvom delovati za njegovo izobraževanje in blagostanje.

Taki hočemo biti in zato smo ustanovili naše mladinske organizacije. Hočemo biti demokratje tudi po dejanjih. — Š.

NAŠE ORGANIZACIJE.

Strahinj. V nedeljo 4. t. m. bo priredila »Edinost« v Strahinju veliko vrtno veselico na gostilniškem vrtu g. Ferjanca z bogatim in pestrim sporedom. Začetek ob 1/4. popoldne. Vabimo vse okoliške organizacije, posebno pa prijatelje iz Kranja.

Kamnik. Kamniška »Edinost« ima v nedeljo 11. t. m. veliko vrtno veselico pod naslovom »Čarobna noč« na vrtu restavracije pri Krautu. Na sporedu so šaljiva pošta, zverinjak, komični prizori itd. Sodeluje tamburaški zbor »Edinosti« iz Kranja. Ker je čisti dobiček namenjen za iz-

popolnitev tamburaškega zbora, vabimo na obilno udeležbo vse prijatelje in znanke.

Jesenice. »Edinost« je napravila zadnjo nedeljo pešizlet k Aljaževemu domu. Ob najlepšem delju pešizlet k Aljaževemu domu. Ob najlepšem dnevu smo zapustili zjutraj ob petih Jesenice, ob desetih pa smo bili na cilju. Medpotoma smo svirali, peli in se drugače zabavali. Prišedši k Aljaževemu domu smo brž zakurili. Okrog ognja se je pričelo prav nepriljeno prijetno zabavljanje. Gospodinje so obrnile bugarije in narezale na njih mesa in čebule za golaš. (Če bi jih Humrova mama videla!) Drugi so nanosili drv, utrujenci so se solnčili, pogumni pa so plezali na mali Triglav. Ob eni uri se je razdeljevala menaža. Milena, z veliko kuhalnico v roki, je vodila razdeljevanje, naša godba pa nam je zasvirala par lepih komadov, ki so nas nazadnje privedli do plesa. Čut skupnosti nas bo vedno bolj vezal. V kratkem bomo plezali na očaka Triglava, od koder bomo gledali na naše neodrešene kraje, ki jih objema naše sree, a v svojih krempjih jih drži tujec.

BELEŽKE

+ **Primitelj lažnike za jezik!** V zadnjem času sem prejel več poročil, da naši radičevci (to so tisti samostojneži, ki so se Radiču prodali za ministiranje g. Puclja) pripovedujejo, da SDS dela za banke, učitelje in kapitaliste ter da od bank dobivajo denar SDS, »Jutro« in »Domovina«. Zadnjič smo na tej laži ujeli celo tajnika slovenskih radičevcev g. Bukovca, ki je to govoril na Raki. Razume se, da je vse to nesramna laž. Kogar dobite, da to pripoveduje, mu kar povejte, da laže, in če bo tožil, javite meni! Naša stranka dela pošteno za kmeta, obrtnika in delavca. Radičevskim lažnivcem se pač sline cede po naših izvrstnih listih in poseben trn v peti jim je naša »Domovina«. Ti licemerci so v resnici povsod pomagači klerikalcev, nameščajo klerikalne učitelje in uradnike ter v hrbet streljajo vsem naprednjakom. Smešljeniki, pozor na radičevske

lažnike! Ubrani smo se klerikalnih, ki so lagali da smo protiverski, ubranili se bomo tudi teh ljudi, ki iz Radičeve torbe lažejo o bankah in kapitalistih. — Dr. Zerjav.

DELAVSKI GLASNIK

OPOZORILO GLEDE PRIJAVE DELAVCEV.

Delodajalci se opozarjajo na naredbo ministra za socialno politiko št. 380 z dne 9. aprila 1926, razglašeno v »Uradnem listu« od 18. maja 1926, s katero se zvišuje najvišja zavarovana mezda od 40 na 48 Din in ustanavlja še XVIII. mezdni razred. Po omenjeni naredbi se bodo uvrščali odslej v XVIII. mezdni razred vsi nameščenci, ki zaslužijo dnevno nad 48 Din. V XVII. mezdni razred pa se bodo uvrščali nameščenci z dnevnim zaslužkom od 40 do 48 Din. Ta izprememba je stopila v veljavo s 1. julijem 1926.

Ker pa se je udomačilo tekom časa pri prijavih onih nameščencev, ki so spadali doslej v najvišji XVII. mezdni razred, da delodajalci skoro brez izjeme niso navedli dejanskega zaslužka, marveč le, da zasluži več kakor 40 Din dnevno, zato urad ne more izvesti uradoma na podlagi dosedanjih prijavnih preuversitve zavarovancev v smislu izdane naredbe.

Da pa bo kljub temu mogoče uvrstiti zavarovance v novi mezdni razred, se pozivljajo vsi delodajalci, da izvršijo najkasneje do 8. julija 1926. ponovne prijave za vse one nameščence, ki so bili doslej uvrščeni v XVII. mezdni razred. Pri izpolnitvi gornje zakonite zavezanosti se opozarjajo delodajalci, da morajo navesti pri vsakem nameščencu, ki je bil doslej uvrščen v XVII. mezdni razred, točno službene prejemke (mezdo)!

Prijave je predložiti uradu potom pristojne ekspoziture najkasneje do 8. julija 1926. One delodajalce pa, ki bi gornje zakonite zavezanosti ne izpolnili, bodo zadele kazenske posledice po § 194. ZZZ (denarne kazni od 20 do 500 Din) kakor tudi posledice § 11 (povračilo različnih denarnih podpor) in končno posledice § 16 ZZZ

pečinami, nudečimi skrivališča lisicam in drugi zverjadi.

»Sediva tukaj na skalo in glejva v potokček,« jo je povabil z običajno vljudnostjo. »Poglej, kako bajno žubori ta vodica ter se poigrava s kamenčki kakor otrok z igračo.«

»Morala se bova vrniti,« mu je odgovorila. »Kmalu se bo pričelo večeriti.«

»Samo nekoliko se pomudi,« je poprosil. »Tako divnega kraja še nisem videl v življenju!«

Sedla sta na kamen ob potoku ter se začela zaupno razgovarjati. Vitez si je med pogovorom razkril glavo, da mu prijetni večerni hlad osuši oznoženo čelo.

»Vroč ti je,« ga je pogledala sočutno. »Morda sva prenašlo hodila, česar nisi vajen ter si se oznojil?«

»Znoj je sladak, če se uživa zraven narava. Vse življenje bi hodil po takih potih s tabo, ki si cvetlica prirode in po vrhu še junakinja, ki je enajstim roparjem posekala glave...«

»Pustiva to. Groza me je, kadar se spominim tega dogodka.«

»Prav. Pa govoriva o naravi, o čarovitosti te dolinice.« To rekši je zažvižgal v prste proti rebri, odkoder se je oglasil rezek žvižg.

»Ali si slišal?« ga je opozorila. »Nekdo nama je odgovoril.«

»To je odmev. Oprosti, ako sem te prestrašil.«

»Tudi meni ugaja odmevanje. Poskusi zopet, da čujem ponovni jek.«

Vitez je ubogal ter je izzval iz goščave podoben odmev.

»Zdi se mi, da čujem tudi drdranje voza,« je plaho omenila.

»To so glasovi, prihajajoči iz šumenja valov,« jo je ljubeznivo pomiril.

»Seveda, kdo pa naj vozi po tej poti sedaj proti večeru, da ga v gozdu zasači noč?«

»Nobena poštena duša. Kvečjemu roparji.« O teh že dolgo ni glasu. Seveda, enajst jih je poginilo...»

»Dvanajsti pa morda še živi; rana, ki si mu jo zadala, se mu je najbrž zacelila. Ali bi ga poznala, če bi ti pokazal brazgotino?«

Začudeno ga je pogledala po teh besedah. Mislila je, da se le šali, toda na njegovem obrazu se je nabralo toliko resnosti, da je bila izključena vsaka šala. Strahoma je zrla vanj, čakajoč, kaj ji bo zopet povedal.

»Tukaj med lasmi je obraslina tiste zaceljene rane,« ji je pokazal na svojo glavo, sklonivši se proti njej. »Bil sem oprezen, zato sem otel življenje... Danes pa je dan obračuna! Jaz sem dvanajsti ropar! Izšel sem iz viteške rodovine, a izneveril sem se plemstvu zaradi krivice, storjene bratu, ter sem se moral odreči pravicam in naslovu. Šel sem v svet in prišel med zloglasno družbo. Postal sem roparski glavar.«

»In zdaj, kaj nameravaš storiti?« ga je vprašala vsa bleda.

»Maščevati se moram za rano in za svoje tovariše. Ropar ne sme poznati usmiljenja.« Močno je zažvižgal v prste po teh besedah, da je odmevalo po ozki dolini.

Kot bi trenil, se je pojavila na mestu zaprti kočija, iz katere je stopilo nekaj našimljenih možakov. Planili so na onesveščeno mladenko, ji zavezali oči ter jo odnesli na voz, ki je nenadoma izginil.

Zvezdna pomladna noč je zavila grad na zelenem holmcu v svoje temno okrilje. Nemirno je hodil graščak po razsvetljeni dvorani. Vrniti bi se morala Emilija z vitezom. Večerja je bila pripravljena, a ju ni bilo od nikoder. Otožno je povešala glavo mati graščakinja v skrbi za svojo ljubljeno in njeno ženo, da se jima ni kaj pripetilo.

»Rekla sta, da se vrneta pred večerom.« je omenila soprogu. »Se vselej sta prišla ob pravem času.«

»Težke slutnje so me pričele obhajati,« je poudaril graščak. »Brez vzroka se gotovo nista zapoznala.«

»Kje pa naj se tudi ustavljata?« je dvomila graščakinja. »V gozdovju, kamor sta se napotila, ni človeških bivališč; tam je izključena vsaka prenočitev, hoja pa ponoči v gozdu ni mogoča.«

»Tamkaj se skriva tudi družba tatinskih lovcev, ki me sovražijo zaradi zadnjega preganjanja. Poznam jih, nobenega usmiljenja nimajo ti ljudje.«

»Lahko pa sta tudi zgrešila pot ter blodita po šumi. Najboljše bi bilo pozvati hlapce, da vzamejo svetiljke ter preiščejo gozd.«

»Toda če sta prišla v roke roparjem... Ako ju spoznajo, sta izgubljena...«

»Strašna misel! takoj naj odidejo hlapci s svetiljkami na vse strani. Kličejo naj, trobije v rogove in dajejo znamenja. Vsako uro nam pride kdo povedat, če so kaj izsledili.«

Krepko je pritisnil na zvonec, napeljan k oskrbniku, ki je prihitel in prejel povelje. V hipu so bili zbrani hlapci in ostalo moško osebje; nekateri so zajezdili konje, drugi pa so se peš razkropili na vse strani. Po okolici

(povračilo stroškov za ugotovitev podatkov na leu mesta po organih urada).

Obenem pa bo urad po 8. juliju 1926 preuvertil uradno v 18. mezdni razred vse one nameščence, ki so doslej zavarovani v 17. mezdnem razredu. Utemeljene in z dokazi opremljene pritožbe proti tem uradno izvršenim izpremembam bo upošteval urad le, če se bodo predložile najkasneje v roku 8 dni po dostavitvi plačilnega naloga za mesec julij in ako bo doprinešen neizpodbiten dokaz, da uradna preuvertitev iz 17. v 18. mezdni razred ne odgovarja dejanskemu zaslužku. Zato je pritožbi priložiti izjavo prizadetih zavarovancev.

Narodni poslanec dr. Ljud. Pivko v Jarenini

Jarenina, 30. junija.

Na Petrovo smo Jareninčani prvič slišali in spoznali našega narodnega poslanca Samostojne demokratske stranke. Lepo stvarno nam je pojasnil naš politični in gospodarski položaj. Poslušali smo ga z napeto pozornostjo. Niti enega črebnega napada nismo slišali, kakor se takih sredstev tako radi poslužujejo govorniki drugih strank, da bi odbijali volilce od drugih in jih pridobili zase. Samo stvarno kritiko smo čuli.

Razložil nam je g. poslanec, kakšno je naše sedanje državno stanje, kako bi moralo biti in kaj se bo dalo v bližnji in daljni bodočnosti doseči. Poslušalci so stavili na g. poslanca razna vprašanja, na katera so dobili pojasnila.

Gospoda poslanca smo spoznali kot moža plemenitega srca in odkritega značaja. In tega vrlega moža so skušali gotovi ljudje ogrditi iz gole strankarske zavisti.

Govoril je še g. Robnik, katerega poljudni in jasni govori prav vzgojno učinkujejo.

Samostojno demokratsko stranko smo spoznali kot skrbno zaščitnico vseh stanov, in to je prav. Danes se ne da več nobeden stan v nobeni državi potiskati k steni. To dobro ve tudi hrvaški «seljaški» prerok. Seljaštvo radičevcev je le slepilo ob lovu za volilnimi kroglicami. Svoje

so zamigljale lučke, odmevali lovski rogovi in klici za izgubljenecima.

Graččak se je nastanil to noč v pritlični sobi, kjer je čakal poročil. Obvestila, katera je prejemal, so bila neugodna; pričel je obupavati ter ni vso noč zatiskal očesa. Tudi iskanje drugega poldneva ni prineslo zaželenih uspehov, popoldne pa se je odločil ter se je sam postavil iskalcem na čelo. Pridružila se jim je četa kmetov, ki so prodirali vedno dalje v gozdove, razdeljeni tako, da niso mogli ničesar prezreti. V okolici je zavladalo veliko razburjenje.

Emilija se je zbudila iz nezvesti na mehki postelji v zapuščeni dvorani. Ob njej je stala ženica, nudeč ji kozarec vina. Odklonila je vsak požirek ter je pričela bridko ihteti.

«Ne jokaj, mladenka,» jo je starka tolažila. «Solze ne bodo omilile tvojega bednega položaja.»

«Kje sem? Povejte mi, dobra žena!»

«V roparskem gradu daleč od tvojega doma. Tolovaji, ki so te semkaj privedli, spijo ter se bodo jutri zopet podali na rop.»

«In kdo ste vi, blaga žena? Vi gotovo nimate z mano slabega namena...»

«Tudi mene je zadela kruta usoda: ujeli so me ter me privedli semkaj, kjer živim brez upanja na rešitev že dolgih dvajset let. Opravljati moram gospodinjstvo in medleti v vednem strahu za življenje...»

«In kaj se bo zgodilo z menoj?»

«Ne vem, mladenka. Najbrž se vaša usoda še ni določila.»

«Pa kaj se zgodi navadno z dekleti, ki zaidejo v ta brlog?»

pravice morajo imeti vsi stanovi: kmetje, obrtniki, delavci, uradniki in drugi. V slogi stanov je moč, preprič je pogube vir!

SOKOLSTVO

DAN SOKOLSKEGA NARAŠČAJA V PRAGI.

V torek 29. junija je bil v Pragi dan sokolskega naraščaja, katerega se je udeležil tudi jugoslovanski naraščaj. V sprevodu, ki se je razvil po praških ulicah, je bilo okrog 50.000 naraščajnikov in naraščajnic, ki so korakali v slavnostnih krojih ob številnih godbah in plapolanju praporov mimo deset tisočev navdušenih gledalcev.

Jugoslovenska mladina je bila počaščena, da je stopala prva za voditelji spreveda in se je mogla tudi prva pokloniti predsedniku češkoslovaške republike Masaryku.

Čeprav je mladina vse dopoldne stopala po kamenitih ulicah, je vendar popoldne z isto svežostjo prikorakala na zletišče k svojemu nastopu. Največ navdušenja so žele proste vaje, zlasti pa divna slika 12.000 naraščajnic, katerih vaje so bile slične plesu vil.

Od jugoslovenskega naraščaja je telovadilo 72 deklic in 120 dečkov. Češkoslovaški strokovnjaki so njihovo izvajanje zelo hvalili. Tekmovalo je jugoslovenskih društev v posebni skupini deset. Dosegli so: Ljubljana 301:50 točke, Celje 284, Karlovac 283:50; dalje slede: Sušak-Reka, Mostar, Kranj, Maribor, Ljubljana II. in Zagreb.

Vršile so se tudi tekme v plavanju, pri katerih so istotako sodelovali Jugoslovenci. Pozno v noč so bile ulice zopet vse žive, kajti številni naraščajniki so odhajali na kolodvor, da se z nočnimi vlaki popeljejo domov.

Ves ta teden prihajajo v Prago zastopništva Sokolov iz inozemstva na vsesokolski zlet. Za danes je najavljen prihod delegacije jugoslovenske vlade in vojske.

DOMAČE NOVOSTI

* Roman «Za sina» je moral danes iz tehničnih ovir izostati. Nadaljuje se prihodnjič.

* Na številne pritožbe zaradi kasnega prejetja «Domovine» odgovarjamo, da bomo ukrenili vse potrebno, da bo list prihajal pravočasno v roke naročnikov.

* Kralj na Bledu. V nedeljo dopoldne je prisel kralj Aleksander v Ljubljano, kjer so ga pozdravili zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Kralj se je odpeljal nato z dvornim vlakom na Bled, kjer se že nahajata kraljica in prestolonaslednik. Kakor poročajo, bo ostal kralj na Bledu vse poletje.

* Proslava Vidovega dne se je vršila po vsej državi prav slovesno, posebno pa v Beogradu, kjer se je v saborni cerkvi vršila služba božja v spomin kosovskim junakom in drugim našim borecem za svobodo. Na ulicah v bližini saborne cerkve se je zbrala ogromna množica občinstva in so se prodajali znaki Narodne obrane, v Narodnem gledališču se je vršila popoldne slavnostna predstava, na dirkališču pa konjska dirka za prestolonaslednikovo nagrado 25.000 dirarjev.

* Pašićevo zdravstveno stanje resno. Kakor poročajo iz Beograda, se je zdravstveno stanje Nikole Pašića, ki se zdravi v Karlovih varih v Češkoslovaški, zelo poslabšalo. Spričo njegove visoke starosti, kajti on obhaja baš svojo 80letnico, lahko postane poslabšanje bolezni usodno.

* Jugoslovanski Sokoli na praškem vsesokolskem zletu. Jugoslovensko Sokolstvo bo zelo številno zastopano na praškem vsesokolskem zletu. Danes in jutri bo vozilo iz Jugoslavije osem posebnih vlakov naše Sokole v Prago.

* Zastopstvo Ljubljanske občine na vsesokolskem zletu v Pragi. Ljubljansko občino bodo zastopali na vsesokolskih slavnostih v Pragi gg. gerent Josip Turk, magistratni ravnatelj dr. Zarnik in magistratni nadsvetnik Bleiweis.

* Novi direktor državnih železnic v Ljubljani. Kakor znano, je bil premeščen vodja ljubljanske

«Ne smem govoriti, deklica, preveč bi te prestrašila...»

«Govorite! Na vse sem pripravljena.»

«Ali tudi na oskrumbo svojega devištva, na smrt?»

«Grozovito! Ali ni nobenega upanja na rešitev? Moj oče je premožen graščak. Bogato bi vam poplačal.»

Ženica se je zamislila. Misel na prostost, ki je že davno umrla v njenem srcu, je nenadoma zopet oživela. Potihoma je stopila k vratom, da se prepriča, ali kdo ne prisluškuje, na kar se je prijazno sklonila k dekletu.

«Rešitev je mogoča in jaz pojdem z vami,» ji je pošepetala. «Sama bi se ne upala pobegniti, ker se bojim samotne gozdne poti, ki bo trajala gotovo več dni; tudi se ne znam obrniti v nobeno smer, da bi prišla do človeških bivališč. Vi ste mladi in izobraženi ter mi boste vodnica. Bodiva prijateljici, reci mi Brigita.»

«Moje ime je Emilija,» ji je stisnila desnico. «Pomagajva druga drugi in misliva na beg. Kdaj ga bova lahko izvedli?»

«Jutri ponoči okrog enajste ure. Pojutrišnjem bo namreč god glavarja ter se bo na predvečer vršila velika veselica. Jedlo se bo in pilo, kmalu po deseti uri pa bom upijana vso družbo do popolne nezvesti. Posrečilo se mi je dobiti uspavalni prašek, čigar moč je učinkovita ter bo delovala do poznega jutra. Ta čas morava porabiti za odhod.»

«Hvala ti, prijateljica! Prejela boš bogato nagrado. Moj oče te bo sprejel za svojo hčerko in tako postaneš moja sestra ter ostaneš za vedno pri meni na gradu.»

«Jutri po odhodu roparjev bova napravili podroben načrt. Bodi mirna in upaj na srečen izid.»

Starka se je poslovila ter je odšla k počitku. Zaspala pa ni mogla, ker jo je skrbelo, če bi mladenko umorili roparji tekom jutrišnjega dneva. Tega bi seveda ne mogla preprečiti.

Enake misli so morale tudi Emilijo vso noč do ranega jutra. V duhu se je poslavljala od svojega doma: od ljubega očeta in skrbne matere, ki ne bosta najbrž nikoli vedela za njen prerani grob.

Oddahnila se je ob svitu zarje, ko so zaškripala vrata, misleč, da prihaja Brigita z novim načrtom. Skoraj do omedlevice pa se je prestrašila, zakaj prednjo je stopil roparski poglavar.

«No, kako si se spočila v mojem kraljestvu?» jo je vprašal hinavsko.

«Nisem počivala,» mu je ihté odgovorila

železniške direkcije g. dr. Borko v Subotico, kjer je prevzel vodstvo tamošnje železniške direkcije. Na njegovo mesto v Ljubljano je prišel gospod inž. Knežević.

* **60letnica rodoljubkinje.** V Rogaški Slatini je slavila te dni 60letnico svojega rojstva rodoljubkinja ga. Ana Podkrajšek-Harambaševa, vdova po znanem rodoljubu g. Franu Podkrajšku-Harambaši. Želimo zaslužni rodoljubkinji še mnogo let.

* **Dr. Fran Jurtela.** V ponedeljek popoldne je umrl v Ptuj g. dr. Fran Jurtela, eden najodličnejših starih rodoljubov Štajerske. Pokojnik je bil rodom iz Slovenskih goric. Dokončal je pravne študije na graškem vseučilišču, nakar je vstopil kot odvetniški koncipient v službo v Ptuj, kjer je prevzel l. 1886. pisarno po umrlem dr. Gregorčiču in ostal s parletnim presledkom vse svoje življenje v Ptuj. Pokojni dr. Jurtela je bil požrtvovalen narodni borec, ki je mnogo deloval za našo narodno in politično okrepitev ter se z vso odločnostjo posvetil tudi delu na narodnogospodarskem polju. Mnogo je pokojnik žrtvoval za narodne namene tudi iz lastnega žepa. Dijaki so imeli v njem svojega velikega dobrotnika. Slava njegovemu spominu!

* **Koncesija za električno centralo v Krškem** je po časopisnih vesteh dovoljena. Koncesija je bila pismeno izročena zagrebškemu senatorju Kekiču.

* **Praznik bivših bojevnikov na Brezju.** Dne 8. avgusta t. l. bo na Brezju praznik bivših bojevnikov, bivših vojakov iz minulih vojnih grozot. Polovična vožnja je zagotovljena.

* **Sokolski velesojem v Pragi.** Ob priliki vse-sokolskega zleta je prirejen v Pragi sokolski velesojem, na katerem so razstavljeni vsi predmeti, ki jih potrebujejo Sokoli za telovadbo. Trajal bo ta velesojem do 7. julija.

* **Pozdrav iz Makedonije.** Pišejo nam: Gledajoč z gorskega vrha blizu bolgarske meje in ozirajoč se po lepem Strumičnem polju pošiljamo podpisani slovenski orožniki pozdrave vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine», zlasti vsem slovenskim dekletom in fantom: Ferdo Ravnak iz Šmarjete ri Celju, Franc Zgone iz Ljubljane,

Tomaž Grdina iz Ljubljane in Anton Šrabaj iz Št. Jurija ob juž. žel.

* **Kakovost cigaretnega tobaka se bo zboljšala.** Uprava državnih monopolov je v zadnjem času dobila z raznih strani pritožbe zaradi slabe kakovosti cigaretnega tobaka. Iz Beograda javljajo sedaj, da se je vse ukrenilo v svrhu zboljšanja kakovosti naših cigaret.

* **Ciril-Metodov kres na Starem gradu v Celju.** Na predvečer slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda v nedeljo 4. julija t. l. bo gorel tudi letos na celjskem Starem gradu običajni kres. Pri slovesnosti bodo sodelovali železničarska godba in celjski pevci.

* **Izpremembe voznega reda v avtomobilskem prometu Maribor — Kungota — Sv. Jurij ob Pesnici.** Od 1. julija t. l. vozi redno osebni autobus iz Sv. Jurija ob Pesnici proti Mariboru ob ¾ na 7 zjutraj, popoldne pa ob 13. (1.) od postaje gostilna pri «Črnem orlu» (Zemljič), Grajski trg. Cene znatno znižane. Sprejemajo se tudi naročila za izredne vožnje na tej progi po najnižjih cenah.

* **Smrtna kosa.** Umrl je Žužemberku g. Leopold Pečnik, dolgoletni klobučarski mojster. — Te dni je umrla na Vranskem gđ. Katarina Osetova. — V Petrovčah je preminula soproga nadučitelja ga. Karolina Wudlerjeva. Pokojnica je bila skrbna in blaga mati. — V Ljubljani je preminula posestnica in trgovka ga. Josipina Cerarjeva. — Bodi pokojnim ohranjen blag spomin!

* **Ponarejeni novci.** Po deželi krožijo poleg dvodinarskih ponarejenih novcev v zadnjem času tudi enodinarski. Tako so orožniki v Škocjanu pri Krškem zaplenili že več takih ponarejenih kovanih dinarjev. Ponarejeni novci so tanjši od pravih ter brez zarez na robu.

* **«Brezalkoholna Produkcija», Ljubljana, Poljanski nasip 10/7, pošlje vsakemu naročniku «Domovine» zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!**

* **Novice iz Mojstrane.** Pišejo nam: Vreme imamo večinoma deževno, včasih izjemoma tudi posije solnce. V soboto zjutraj smo zopet zagledali po vrhovih gora sneg. — Bela žena nam je ugrabila dve žrtvi: gospo Potočnikovo, soprogo gostilničarja v Belci, in gospo Jero Rabičovo, ma-

ter tukajšnjega hotelirja. Blag jima spomin, prizadetim naše sožalje. — Pri spravljajanju blodov v Belci se je nedavno ponesrečil delavec lesne industrije v Belci, Andrej Mertelj iz Gozda pri Kranjski gori. — Običajno so vsako leto na kresni večer mojstranski fantje zakurili velik kres. Žal, letos ga ni bilo videti. Zakaj opuščate lepe stare običaje? Popravite kar ste zamudili, pa ga zažgite na predvečer slovanskih apostolov v nedeljo 4. t. m. — Vidov dan se je tudi pri nas svečano praznoval.

* **Opasna povodenj v Vojvodini.** Močno narasla Drava je v Baranji razrušila obalni nasip v dolžini 12 metrov in je katastrofa postala skoro neizogibna. Državno posestvo Belje je v veliki nevarnosti. Nekatere vasi so bile že v soboto zvečer poplavljene. Iz Sombora javljajo, da je voda na nekaterih krajih prodrla nasipe. Tritisos-dvesto delavcev je zaposlenih pri popravljanju poškodovanih nasipov. Na pomoč je prišlo tudi vojaštvo. Oblastva so izpraznila ogrožene kraje.

* **Zlatnike so našli v Zlatorog-terpentinovem milu:** Nežika Babšek, Rudnik št. 7 pri Ljubljani; Vinko Naroglav, Trbovlje-Loke 283; Urška Klemenčič, Oštrc pri Kostanjevici; Marija Kern v Kranju; Marija Kosi, Hajdi št. 16, pošta Velika Nedelja; Marija Mihelič, Slov. Javornik; Frančiška Merlak, Drenovgrič 37 pri Vrhniki; Anton Kriger, učenec, Št. Jernej; Srgnetič, Jastrebarsko kod Karlovca; Bara Žitković, Zagreb, Ilica 76; Marica Radiš, Bjelovar, gostiona Škuna; Štefanija Božidar, Zagreb, Draškovičeva ul. 23; Angela Kočar, Stranje pri Kamniku.

* **Zobni atelje Ivana Radovana se nahaja odsej v Ljubljani,** Šelenburgova ulica 4, I. nadstropje (preje dr. Prossinagg); zobni atelje Frana Radovana pa se nahaja še vedno Ljubljana VII., Celovška cesta 14, nasproti velesejmu.

* **Velik potres.** Potresni aparati v opazovalnicah v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu so zabeležili v soboto zvečer, odnosno v nedeljo ponoči uničujoč potres. Kakor so pozneje prispele vesti, je bil močan potres v vzhodnem delu Evrope na Sredozemskem morju blizu Italije, na Malti, Rodu, Egiptu in Palestini, kjer je bilo pet močnih

«Preveč se ne razburjaj,» jo je tolažil. «Ako boš pametna, se ti ne bo nič zgodilo. Tvoja usoda je odvisna od tvoje volje.»

«Izpusti me nazaj k očetu. Pokaži se plemenitega!»

«Tega ne morem. Rešiti pa te hočem, ako postaneš moja žena.»

«Ni mogoče. Vse v meni se protivi tej združitvi. Rajše umrem, samo hitra naj bo smrt, z mukami mi prizanesi!»

«Osem dni ti dam odloga. Premisli in preudari v tem času svoj položaj, izbiraj med življenjem in smrtjo.»

«Ničesar nimam izbirati.»

«Po osmih dnevih bova govorila.»

Globoko se ji je priklonil in odšel. Kmalu nato je prispela Brigita s poročilom, da so razbojniki odšli na rop. Le nekaj mož je ostalo doma za stražo, ki hodi okrog brloga in čuva, da se mu kdo ne približa. Odpravil se je tudi poglavar, naročivši razkošno večerjo za njegovo godovanje.

«Ali bi smela ogledati to gnezdo?» je zaprosila Emilija. «Zanimajo me prostori mojega bodočega doma.»

«Kako moreš misliti kaj takega, če boš že jutri prosta.»

«Poglavar me je zasnubil... Izvoliti moram njega ali smrt... Osem dni imam odloga. Izbrala sem smrt.»

Sli sta po dolgem mračnem hodniku mimo mnogih vrat, ki so vodila v posamezne prostore, polne naropanega blaga.

«Tu je nakopičena zlatnina,» ji je pokazala majhno sobico. «Pred desetimi leti je bila prazna, a danes je napolnjena do slednjega kotička.»

Emilija se je zatopila v bogastvo, s kakršnim se ni mogla ponašati nobena graščina tedanje dobe. V dragocenih okvirjih so visele po zidu umetne podobe, po tleh so bliščale raznovrstne posode: krožniki, vrči, kozarci in drugi taki predmeti; raz miz pa se je utrinjala zlatnina in srebrnina. Tu so se svetlikali prstani in uhani z dragimi kamenčki, ure, verižice, zapestnice ter zlato in srebrno jedilno orodje.

«Pa to še ni vse,» je rekla Brigita. «Poglejva še drugo in tretjo sobo.»

Obstali sta pred velikimi kupi blaga, bogatimi preprogami, zagrinjali in volnenimi odejami. Krog in krog je bila razobešena svila, moška in ženska obleka ter raznobarvne tkanine. V četrti sobi je bilo spravljeno perilo, nogavice, rokavice, jopiči za letno in zimsko dobo. Srajce so bile večinoma oprane, ponekod pa so se še poznali sledovi krvi.

Končno sta vstopili v veliko čumnato, polno mesa, sira, masla in drugih jestvin. Po zidu je visela zaklana divjačina: zajci, srne in divje koze.

Z ozkega hodnika je vodil izhod na dvorišče. Sli sta na prosto, zakaj Emilija je hotela videti poslopje tudi od zunaj ter ogledati okoličico, katero mora vsaj nekoliko poznati, da pri begu ne zadene na ovire.

Roparski grad je slonel na malem griču kot velika pečina, priraščena na njegovo pobočje. Polkrožno obzidje je bilo obraščeno z gostim bršljanom, okrog pa se je razprostiral na mnogih krajih neprodiren gozd. Ena sama vozna pot je vodila semkaj do brloga, a še to so roparji vsak dan zametali z vejami in dračjem ter tako zabrisali vsako sled dohoda.

Na grič med brlogom se je vzpenjala uglašena stezica, kamor je vleklo Emilijo, da pregleda tudi gozd. Videla je, kakšno veliko prostornino zavzema; samo na enem kraju je zapazila sivo točko, kjer leži brezdvomno polje ali senošet. Natančnega pa zaradi daljave ni mogla dognati, vendar je sklenila bežati v tisto smer proti severu, sluteč, da se tam nekje nahaja njen rodni dom.

Neopažena se je vrnila s hriba v kuhinjo k Brigiti, nadela si je predpasnik ter ji je pomagala pri delu. Ves dan sta mesili, pekli, kuhali in cvrli; okusno sta pripravili mizo, jo okrasili s poticami, kolači in drugim pecivom. Nato sta se spravili na svoj načrt.

«Nocoj ob desetih bodi pripravljena,» je naročila Brigita. «Točno ob tej uri bom nesla roparjem vina, namešanega z uspavalnim sredstvom, ki bo začelo takoj delovati. Medtem bom pripravila nekaj jestvin in svetiljko, da bova laže hitreje hodili. Razbojniki se bodo zbudili šele proti jutru ter naju najbrž ne bodo takoj pogrešili. Ko odkrijejo najin beg, bova imeli za sabo že velik del poti, ali pa bova celo na varnem.»

Pričelo se je večeriti. Drug za drugim so prihajali roparji, obloženi s težkim plenom. Med zadnjimi se je vrnil tudi poglavar.

Posedli so okrog obložene mize, čudeč se spretnosti kuharice, ki se še nikoli ni tako izborno izkazala. Zazveneli so kozarci, družba je napila svojemu prvaku.

«Svet nas preklinja,» je poveljnik prekinil burne zdravice, «mi pa živimo in uživamo. Res smo v neprestani nevarnosti, da nas izslede in gorje mu, kogar bi zalotili samega! V takem primeru se zavedajte prisega, katero mi nocoj prostovoljno ponovite. Prisezite, da

sunkov. V Egiptu je med prebivalstvom nastala velika panika, ker so bile poškodovane telefonske napeljave. V Kataniji in Mesini so jetniki skušali pobegniti, kar pa so jim preprečili. Z Roda javljajo, da je potres porušil 2000 hiš. Mnogo škode je napravil potres tudi v Turčiji. Potres so čutili tudi v Švici. V Freiburgu (Švica) je bil pol minute trajajoči potres, ki ga je spremljalo podzemsko bobnenje. Potres je v Aziji zahteval številne smrtno žrtve.

* **Strašen požar na Dravskem polju.** Na Vidov dan dopoldne je nastal v vasi Apača pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju požar, katerega žrtev je postala v nekaj urah skoro vsa vas, ki šteje blizu 30 posestnikov. Ko so prispeli ptujski gasilci, ni bilo več pomoči, zlasti ker je bilo zelo vetrovno, a hiše so krite večinoma s slamo. Na pomoč so prispeli še gasilci od Sv. Lovrenca, Sv. Vida, Cirkove, Strnišča in Maribora. Po šesturnem napornem delu se je gasilec posrečilo, da so ogenj toliko zaježili, da je bila odstranjena nevarnost za ostale bližnje vasi. V celem je pogorelo skoro 70 raznih poslopij. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Bajе so ga zanetili otroci.

* **Požar v Prestrnici.** Te dni je začelo goreti gospodarsko poslopje na posestvu Ravnjačevih naslednikov v Prestrnici pri Kamnici. Zgorela je le streha, dočim so ostalo poslopje rešili gasilci iz Maribora in Kamnice.

* **Žrtev požara pri Sv. Kungoti.** Pri zadnjem požaru pri Sv. Kungoti je zadobil težke opekline tamkajšnji posestnik Matija Metličar. Prepeljali so ga v ptujsko bolnico, kjer je mož podlegel težkim poškodbam.

* **Smrtna nesreča.** Iz Šmartna ob Paki nam pišejo: Pred kratkim je padel iz črešnjevga drevesa g. Janez Vizjak, občinski odbornik in posestnik v Malem vrhu. Nesrečnik si je zlomil hrbtenico, roko in nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je drugega dne po nesrečnem padcu umrl. Njegovo truplo so prepeljali v domačo faro. Pokojnik je bil pristaš SLS, sicer pa dober človek. Blag mu spomin!

* **Do smrti ga je povezil.** Iz Retnja pri Trzinu nam pišejo: V nedeljo 27. junija dopoldne je na križišču cest pred znano gostilno »pri Jaku« neki kolesar podrl na tla upokojenega policijskega stražnika g. Prelovca, ki si je razbil lobanjo. Nesrečnik je eno uro nato izdihnil. Na takih prometnih krajih bi morali kolesarji previdnejše voziti.

* **Dve žrtvi strele.** V Zagrebu je razsajala te dni huda nevihta. Naenkrat je treščila strela v dežnik, pod katerim sta se nahajala Ivan Sušković in Ivana Hršakova. Sušković je bil na mestu mrtev, dočim je Hršakovo strela samo omamila.

* **Smrtna nesreča mladega delavca.** V Mariboru se je 23. junija t. l. pripetila težka nesreča. Na križišču Tattenbachove in Frančiškanske ulice je mestno električno podjetje dalo izmenjati star drog za cestno obločnico. Na majhnem vozičku so pripeljali nov lesen drog. Debelejši konec droga so spustili na tla, pri tanjšem pa sta stala pomožni monter Marčič in delavec Mihael Plevnik. Monter Klobasa je po običaju odmaknil izpod droga voziček, nato pa je Marčič zaklical k umiku in spustil drog na tla. Po nesreči je prišel Plevnik pod padajoči drog, ki ga je zadel na glavo in mu zdrobil lobanjo. Nesrečni Plevnik je bil takoj mrtev.

* **Pri naboru ukraden.** Klepar progovne sekcije Maks Remžgar iz Sp. Šiške je bil prejšnji petek na vojaškem naboru v Mestnem domu v Ljubljani, kjer je odložil svojo obleko. Ko se je hotel zopet obleči, je zapazil, da mu je neznana dolga roka odnesla listino z vso gotovino in raznimi dokumenti.

* **Samomor.** V Melju pri Mariboru so našli te dni ženski površnik, dežnik, denarnico in poselsko knjižico, glasečo se na ime Marije Puhove, pristojne v Lipnici v Avstriji. Kakor se je ugotovilo, je nesrečnica skočila v Dravo. Nekateri ljudje so jo videli skočiti v reko, pa ni bilo mogoče pomagati zaradi deročih valov narasle vode. Samomorilka je prišla pred kratkim iz bolnice in je tavalala okrog brez stanovanja in posla. Njeno

truplo je našel delavec Melničnik na obrežju Drave.

* **Samomor Trboveljčana na Hrvaškem.** V Novem Selcu na Hrvaškem se je zadržal z vrve 24letni kleparski mojster Filip Pungerčar iz Trbovelj. Bajе je izvršil samomor iz domotožja, kajti v zadnjem času je večkrat izrazil željo, da bi se rad vrnil v Slovenijo.

* **Tatvina v vlaku.** Na glavnem kolodvoru v Ljubljani in potem v vagonu mariborskega vlaka je zasledoval te dni neznan hrvaško govoreč človek Janka Dolinarja iz Slovenjgrada. Komaj se je začel vlak pomikati, je tuje neradoma izginil, a Dolinar je opazil, da mu je zmanjkala rdeča listnica z okrog 1800 dinarji ter raznimi dokumenti.

* **Uboj v Štepanji vasi.** V nedeljo proti popoldneu je v Štepanjo vas pri Ljubljani prispel k svojem svaku užitinskemu pazniku Tomšiču 37letni delavec Lovrenc Lavrič, uslužben v Založni karjeri tovarni na Viču. Lavrič, znan kot nasilen človek, je začel groziti svaku. Vse sovraštvo Lavriča napram Tomšiču izhaja bajе zaradi očetove oporoke, po kateri je dobila leta 1915. hčerka precej zadolženo hišo, on pa samo 40 kron. Lavrič je zahteval, da mu mora Tomšič izročiti 10.000 dinarjev, ta pa je odgovoril, naj si denar in svoje pravice išče pri sodišču, na kar ga je skušil potisniti ven, kar se mu je po daljšem ruvanju tudi posrečilo. Lavrič je nato potegnil iz žepa nož in se zagual v Tomšiča, ki je držal v roki samokres. Posrečilo se mu je Tomšiča podreti na neko klop, tisti hip pa se ga je ta oprostil in oddal v silobranu strel, ki je zadel Lavriča. Poškodba je bila tako huda, da je Lavrič kmalu nato izdihnil.

* **Mož obstrelil ženo.** Na Resljevi cesti št. 24 v Ljubljani »e je odigral v nedeljo žalosten dogodek med zakoncema Cirilom Zargijem in njegovo ženo Marico. Zakonec imata tri otroke, izmed katerih ima najstarejši 13, a najmlajši 7 let. Že kmalu po poroki je prišlo med obema do nesporazumljenj. Prepri so se neprestano ponavljali, kar je vodilo do medsebojnega odtujevanja,

ne boste izdali svojih bratov niti našega bivališča, naj vas ujame kdorkoli in muči na kakršenkoli način!»

»Prisegamo!» so kričali soglasno. »Čast vam, junaki!» jih je pohvalil z naglasom, razodevajočim ponos. »Vredni ste zaupanja, zato vam hočem razkriti nepričakovano novico: v svoji sredini imamo mladenko, ki je umorila enajst naših tovarišev.»

»Umorimo jo z najhujšimi mukami,« so sikali drug za drugim in vihteli pesti.

»V kuhinji pomaga Brigiti. Toda ne smete ji skriviti niti lasu. Kdor bi se je dotaknil, tega spremenim na mestu v mrliča. Ona je moja nevesta...»

Bližala se je deseta ura. Brigita je natočila vrč najboljšega vina, kateremu je primela uspavalnega sredstva. Postavila jim ga je na mizo, nakar je pripravila v kuhinji culico z jedili, svetiljko in ključke od izhodov.

Glasno smejanje in tuljenje je pričalo, da se je tolovajev lotila pijanost. Sem in tja so nastali že prepri z odurnimi izrazi in sirove klevete so švigale po dvorani. Ko pa so okusili vino, namešano z uspavalnim praškom, tedaj so nenadoma postali leni in zaspani. Razgrajanje je poglelo. Oglašati se je začelo ostudno smrčanje in grgranje omočenih tolovajev. Omagal je tudi poglavar, zleknil se je na klop ter je glasno zahropel.

»Ura rešitve!» je vzkliknila Brigita. Dala je Emiliji culico in svetiljko, sama pa je vzela šop ključev ter zaklenila vrata, kjer so spali roparji, kakor tudi vhod v graščino.

»Precej časa bodo razbijali vrata, preden pridejo na prosto,« se je pošalila ter je vrgla ključke daleč v goščavo. »Zdaj pa pogum, in hitro odtod!»

Ubrisali sta jo po gozdni poti v smer proti severu, kjer je Emilija slutila svoj roistni

dom. Nad njima so prhutale sove, plašče se pred lučjo in divjačina je skakala iz grmovja v grmovje.

Vzhajajoče jutranje solnce jima je obsvetilo prostrano planoto brez človeških bivališč. Utrujeni sta sedli v travo, razvezali culico in zavžili nekaj jedi. Nato sta nadaljevali pot, vodečo s planjave v zeleno bukovje.

Na parobku sta se ustavili. Vstrepotali sta po vsem telesu, zakaj začuli sta kričanje in lajanje psov. Tudi od nasprotne strani so prihajali slični glasovi.

»Izgubljeni sva!» je vzdihnila Emilija. »Tolovaji so naju izsledili ter naju bodo obkolili.»

»Skrijva se v grmovje, ali pa zleziva na kako drevo,« je trepetala Brigita.

»Psi naju bodo izvohali,« je zdihovala Emilija. »Tem se ne moreva izogniti.»

»Potem pa čakajve, da naju dohite...»

»Beživa, dokler moreva bežati!»

»Pogled na krdečo jezdecov, drvečih čez planoto, jima je vzel besedo. Tudi v nasprotni strani so rezgetali konji in velik pes je planil iz goščave proti njima. Vrgel se je pred Emilijo ter se ji je pričel dobrikati.

»Tiger, moj zlati tiger!» ga je poklicala po imenu. »Tudi ti me iščeš ter si me prvi našel. Zdaj se nama ni ničesar bati!»

Takrat ju je dohitel tudi prvi roparski pes, hlastno ju je po vohal ter se je vspel po Brigiti.

»Sultan, miruj!» mu je požugala, gladeč ga po mehkih kodrih.

Žival se je zleknila k njenim nogam, gledajoč zdaj njo, zdaj v smer, odkoder so prihajali roparji. Dva sta bila le še za streljaj oddaljena od njiju.

»Živo morava dobiti, tako je ukazal poglavar,« sta se glasno pogovarjala.

»Čaka pa jo najhujša smrt, ker je poskusila uiti. Tudi Brigiti ne bo prizanešeno...»

Iz goščave od nasprotne strani je pridirjal jezdec na čilem vrancu, za njim se je pokazal drugi in tretji. Vsi so bili oboroženi s kopji in sulicami.

»Oče, moj dragi oče!» je vzkliknila Emilija ter je planila pred prvega jezdec.

»Emilija!» ji je zaklical graščak. »Vso noč in ves dan smo te iskali. Zakaj si nam storila tako žalost?»

»Vitez me je odpeljal v gozdovje, kjer me je izročil tolovajem. On je roparski poglavar. Odvedli so me v svoje gnezdo, odkoder se mi je posrečilo pobegniti. Ta žena je moja rešiteljica. Roparji so nama že za petami.»

»Pridejo naj, da jim posekamo glave,« se je srdil graščak.

»So že tukaj,« mu je povedal spremljevalec, zapazivši jezdec, jahajoče proti gozdu.

Oskrbnik se je vzravnil na bistrem konju, z eno roko je zgrabil sulico, z drugo pa je prijel za lovski rog ter je močno zatrobil. Od-

Mož je začel popivati in se spoznal z neko Pavlo na Gorenjskem, h kateri je začel zahajati na obiske. Tako je bil baš te dni pri njej in napravil z njo večjo vsoto denarja, katerega je poneveril. Ko mu je zmanjkalo denarja, se je vrnil k svoji ženi, ta pa ga je nagnala. Mož je skočil v jezi proti njej, ji pričel trgati raz telesa obleko, da jo je slekel do golega, nato pa je zagrabil za samokres in sprožil. Žena je bila zadeta in je vsa s krvjo oblita stekla v nasprotno stanovanje h gospe Bahovčevi. Ranjenko so prepeljali v bolnico ter operirali. Njeno življenje ni v nevarnosti. Žargija so še istega dne aretirali v vinski kleti Konsumnega društva na Kongresnem trgu.

Listnica uredništva

Pišeece. Dopis je brez podpisa. Sicer pa je proti tiskovnemu zakonu.

Bakovei. Takšne stvari niso za priobčitev.

Murska Sobota. Mislimo, da je bolje, če se o omenjenem dogodku ne poroča.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Premeten berač.

Stražnik: «Peregrin Čepur, ali ste že zopet beračili?»

Čepur: «O ne, gospod stražnik, jaz sem samo preizkušal dobrosrčnost ljudi.»

Jasno in razločno.

«Ljubi prijatelj, povej mi odkritosrčno, ali se naj oženim ali ne.»

Prijatelj: «Oženi se, da boš videl, kako odkritosrčno sem ti govoril, ko sem ti ženitev odsvetoval.»

Domišljavec.

Ženka: «Kaj lepega si mi pa prinesel, možiček?»

Možiček: «Kaj naj prinesem? Samega sebe! Mislim, da sem jaz za tebe nekaj najlepšega.»

Nemožnost.

V neki družbi se je govorilo o poroki znane ljubljanske dame. Pa je dejal nekdo: «Ona je preveč razumna, da bi napravila to neumnost ter vzela človeka, ki bi bil tako bedast, da bi jo vzel.»

Ženitev.

Baron: «Komaj sem se jaz oženil, zdaj se pa hočete še vi. Kaj vas navaja k temu koraku?»

Sluga: «Tudi dolgovi, gospod baron.»

Domač krojač.

Sluga: «Gospod, naš krojač čaka zunaj.»

Grof: «Zakaj praviš, naš krojač?»

Sluga: «Saj sem mu tudi jaz dolžan.»

Lep razgled.

Neki zadolženi grof se je podal na izlet. Ko je bil visoko na gori, se je obrnil nazaj ter govoril sam sebi: «O, kako lep razgled, ker ne vidim nikjer nobenega upnika...»

Dobro je povedal.

Špelica: «Ti si vse premrtev. Jaz bom poročila samo takega, ki bo šel za mene tudi skozi ogenj.»

Jurček: «No, potem si pa vzemi gasilca!»

Otroška zvijača.

Jožek: «Ali si čul, Tinček, mama naju je že trikrat poklicala?»

Tinček: «Nič se ne boj, mamico danes boli roka.»

Razdelitev poslov.

Hlačoper: «Kaj počenjaš sedaj?»

Motovilec: «Zaposlen sem v trgovini svojega očeta. Oče oskrbuje dohodke, a jaz izdatke. Tako oba prav dobro izhajava.»

Nova trgovina
manufakture

Josip Šlibar

Nova trgovina
manufakture

Ljubljana, Stari trg, poleg Zalaznika

Cene:

Rjava kontenina	Din 7-50, 10-—, 18-—
Bela kontenina	Din 12-—, 14-—, 16-—
Rjube	Din 28-—, 30-—, 36-—
Sifon	Din 13-—, 16-—, 20-—
Gradel za hlače	Din 15-—, 26-—
Gradel za modroce	Din 35-—, 45-—

Cene:

Julet	Din 18-—, 20-—
Odeje (kovtri)	Din 180-—, 290-—
Mizni prti	Din 65-—, 70-—, 85-—
Brisače	Din 16-—, 23-—, 26-—
Brisače, frotirke	Din 28-—, 40-—, 48-—
Robei, tucat	Din 70-—, 90-—, 120-—

KOLESA

in vse potrebščine

kupite najbolje pri trdki

J. GOREC

OSRAM
žarnice

EXCELLA
šivalni stroji.

Ljubljana, Dunajska cesta 1 v palači
Ljubljanske kreditne banke in Gospo-
svetska cesta 14 v hiši gostilne Novi svet.

zvala se mu je četa jezdecev, hiteča za graščakom; sledila jim je množica kmetov in čakala povelja.

«Za njimi!» je zapovedal graščak. «Emilija nam bo kazala pot.»

Grajska hči je zasedla konja ter je jezdila za svojim očetom. Vrnilo se je le nekaj neoboroženih kmetov z Brigito, katero so spravili v bližnjo gozdno koč, kjer je prebival grajski logar.

Razbojnikom se je posrečilo ubežati. Važeni gozda so jo ubrali naravnost v goščavo, dočim so preganjalci držali vozne poti, speljane po ovinkih tam, koder so bila tla bolj pripravna. Kakor besni so pridrli do poglavarja, ki je čakal, da mu pripeljejo ubeglo nevesto.

«Izgubljeni smo, izgubljeni!» so tulili in šilili v glavarja.

«Kaj se je zgodilo?» je osupnil strogi poveljnik.

«Zadeli smo na grajsko četo, oboroženo od nog do glave. Sam graščak jim jezdil na čelu, za njim pa drviljo kmetje z vilami in sekirami. Emilija jim kaže pot. Skoro bodo dospeli...»

«Ali ni nikakega upanja, da bi jih premagali?»

«Vsak odpor bi bil brezuspešen, zakaj premoč je velika in ljudstvo je razjarjeno. Gorje, če jim pridemo v roke!»

«To se ne sme zgoditi! Bili smo junaki: zvesti v življenju, v nevarnostih, složni pri delitvi plena, bratje pri mizi — zdaj pa bide odločilna ura in moj zadnji klic se glasi: Ali hočete za meno?»

«Hočemo!» so se mu odzvali. «Hočemo, kamor hočeš in kakor zapoveduješ.»

«V smrt!» je bilo njegovo povelje.

«V smrt!» so soglasno potrdili svojo obsodbo. «Prej pa naj uničimo premoženje, da

ga ne pobere sovražnik. Zažgimo blago, razbijmo posodo, skrijmo zlatino!»

«Ne utegnemo!» Poglavar je stopil k omari, vzel je steklenico svetle tekočine, kateremu je kanil vsakemu posebej po nekaj kapljic v kozarec vina.

«Z bogom, življenje!» so viknili brez bojazni, trčili ter izpili zastrupljeno vino.

V roparski dvorani je zavladala tišina. Kakor muhe so pocepali drug za drugim na kamenita tla ter izdihili svoje grešne duše.

Med krikom in vikom je navalila grajska četa na roparski brlog. Našli niso nikakega odpora, zato so pustili konje zunaj na dvorišču, ter se podali v notranje prostore. Pripravljeni na spopad so hodili od sobe do sobe in končno prišli v dvorano, kjer so ležala trupla mrtvih roparjev.

«Zastrupili so se,» je zaklical graščak. «Sami so se kaznovali.»

«Zdaj jih moramo seveda pokopati,» je omenil oskrbnik, kar se je kmalu zgodilo.

Nato so pripravili vozove in naložili blago, zlato, srebrnino in drugo orodje ter so ga odpeljali. Cela množica se je domov grede ustavila pred kočjo grajskega logarja zaradi Brigite, katero so posadili v zaplenjeno roparsko kočijo med Emilijo in njenega očeta. Poljubil jo je kot rešiteljico svoje ljubljene ter ji je po prihodu na grad odkazal krasno opremljeno sobo, kjer je v izobilju bogastva prebela ostanek svojega življenja.

Poplačani z bogatimi darili so se vrnili kmetje na svoje domove. Zavest, da so rešili Emilijo in ugonobili roparje, ki so povzročili okolici toliko groze, jih je navdajala s ponosom kakor junake po izvojevanju zmagi. Zgodba o dvanajstem roparju pa živi še danes v njihovih potomcih.

Zapisal Sotešcan.

MALI OGLASI

1a trapistovski sir kg Din 20-—, čajno maslo kg Din 45-—

razpošilja po poštnem povzetju m'ekarna Karlo Lazničsky Dežanovac. 121

Učenca za usnjarsko obrt

potrebuje Ivan Jeglič na Grosupljem. 137

Sadne mline.

najboljše konstrukcije, z lahkim pogonom, se dobi vedno pri Rud. Knezu, ključavničarju v Radečah pri Zidanem mostu. 134

Proda se posestvo

z gospodarskim poslopljem zaradi starosti in bolezni. Posestvo ima lepo lego ob cesti in rodovitno zemljo. Obstoja iz travnika, njiv in gozda. Je pripravno za gostilno ali kakšno drugo obrt. Odproda se tudi le polovica posestva ali pa z užitkom. Več se izve pri Francetu Zofku, čevljarskem mojstru in posestniku na Planini, pošta Radna pri Krškem. 123

Ženitev

je najvažnejši korak v življenju. Zato ga ne storite nikoli brez nasveta, temveč pišite zaupno na ženitveni zavod «Sreča», glavno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, poštni predal 68. — Prospekti brezplačno. 127

Najstarejše ljudi

ki so že marsikaj prešli in preživeli in si tedaj mogli pridobiti izkušnje, slišimo vedno in vedno govoriti, da se pri bolečinah in trganju v križu, udih, pri zobobolu pokazuje kot zanesljiv ublažitelj bolečin skozi 27 let priljubljeno domače sredstvo Fellerjev blagodišeči «Elsafluid». Drgnjenje in umivanje z Elsafluidom lajša tudi

najvztrajnejše bolečine, krepi in osvežuje mišice in živce, jača utrujene oči, varuje pred nahodom in kljubuje hladnemu zraku. Z vodo pomešan je doberodejen za grgranje, za grlo in usta. Odznotraj in odzunaj močnejši, izdatnejši in krepkejšega delovanja kot francosko žganje in najboljši kosmetikum te vrste; 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din,

36 dvojnih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska. Posamezne steklenice Elsafluida po 10 Din v lekarnah in sorodnih trgovinah. Posamezne steklenice Elsafluida se dobe v lekarnah in sorodnih trgovinah ob znižanih cenah po 9 Din.

Vinogradno posestvo na Raki pri Krškem

obstoječe iz gospodarskega poslojja, vinograda, njiv, sadnega vrta, bukovega gozda «Gacjev kolosek», prodaja zaradi odhoda za 39.000 Din lastnik Alojzij Mlakar v Raki na Dolenjskem. — Več pove Anton Tomažin v Raki na Dolenjskem. 138

Sadjevec

prvovrsten in mošanska jabolka prodaja A. OSET, Maribor.

Štajerska klet Oset v Mariboru

NARODNI DOM

Izvrstno vino. — Keglišče.

Srebrne krone, goldinarje in zlatnike

kupuje URBANC, Narodni dom, Maribor.

Kostanjev les

za tanin kupujem stalno. Za večje dobave dam akreditiv. Na ponudbe brez navedbe cene ne odgovarjam. Rudolf Zorč, Ljubljana, Knafljeva ulica št. 15.

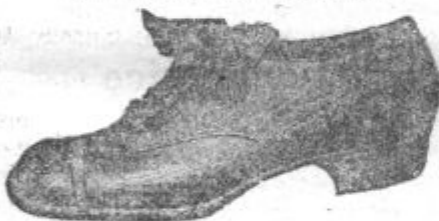
Nikamor drugam

kakor k

„DOKO“

v Ljubljano, Prešernova ulica št. 9, na dvorišče.

Tam dobite pač na boljšo, v lastni tovarni izdelano obutev in iz izbrano najkrajšega usnja.

Par takih čevljev stane samo 190 Din.

REVMATIZEM!

Izjava zahvalnosti.

Gospodu dr. I. Rahlejevu

v Beogradu.

Moram Vam poročati in se Vam zahvaliti, ker sem se z Vašim zdravilom popolnoma pozdravila od revmatizma, ki me je mučil nekoliko let. Ko sem se po nekoliko kopelih obrnila na Vas, me Vaše zdravilo «Radio Balsamika» ne le ni rešilo bolečin, temveč me celo okrepilo. Sedaj se počutim mnogo bolj svežo, zato priporočam Vaše zdravilo vsakemu nejevolinežu in ga obračam na Vaš naslov.

Trstenik (Srbija), 23. oktobra 1925.

Hvaležna

Nina Vasovička, vdova.

Zdravilo «Radio-Balsamika» izdeluje, prodaja in pošilja po povzetju laboratorij «Radio-Balsamika», Beograd, Kosovska 43.

Poravnajte naročnino!

TRI

RIIRIRIRI

Za čiščenje
zrcal, stekla,
lončenih posod,
porcelana in
kristalnih pred-
metov je

TRI najčudovitejše čistilno sredstvo, ki deluje s hitrostjo, izdatnostjo in dovršenostjo.

Vse se sveti,
vse blesti,
vse je čisto,
vse je belo

TRI

TRI ne sme
manjkati v
nobenem
gospodinjstvu!

TRI je zaja-
čeno ne-
škodljiv!

TRI stane malo,
nudi mnogo

Dobi se povsod!

Milo Zlatorog
Maribor

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic

V LJUBLJANI

izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejši obrestni meri. Nakup in prodaja valut in deviz. Daje vsakovrstne kredite in predujme.

J. STJEPUŠIN
SISAK

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izlozbi

Ceniki franco

Vojvodinski čevljarji so na svojem občnem zboru, ki se je vršil 23. maja t. l. v Novem Sadu, protestirali proti organiziranju delavnic za popravilo naše obutve

Čevljarjem!

Ne smatramo, da smo izpolnili svojo dolžnost služiti javnosti s tem, da prodajamo obutev.

Moralna dolžnost vsakega trgovca in proizvajalca je, da skuša in se trudi doseči možnost, da se njegovi proizvodi izrabljajo do skrajnosti.

Naši odjemalci se pritožujejo, da nočete popravljati naših čevljev.

Vsled Vašega postopanja smo primorani, organizirati delavnice za popravilo čevljev.

Nočemo nikomur odvzeti kruha.

Zaposlujeemo samo domače ljudi, izučene v čevljarski stroki.

Organiziramo delavnice tako, da zaposleni čevljarji kar največ popravijo ter čim več zaslužijo in, da strankam čim najceneje postrežejo.

Tovarna „**BATA**“ nima od delavnic za popravila čevljev v kraljevini SHS. nikakih koristi. Koristi imajo samo odjemalci in čevljarski delavci.

Radi tega Vaš protest proti našim delavnicam za popravila čevljev ni upravičen.

Bata

135